Влада — Радам!

Голос України

Газета Верховної Ради України ◆ № 4 (504) ◆ Вівторок, 12 січня 1993 року ◆ Ціна 5 крб.

ТРИВАЄ РОБОТА НАД ЗАКОНОПРОЕКТАМИ

Хоч у Верховній Раді України в ці дні нема пленарних засідань, але йде напружена законотворча робота. Постійні комісії, народні депутати зосереджують основну увагу на опрацюванні документів з питань, які Президією визначено першочерговими для розгляду на сесії Верховної Ради.

На першому плані — програма дій Кабінету міністрів по виходу України з кризового стану. У найближчий час постійні комісії мають грунтовно проаналізувати її проект, внести зауваження і пропозиції з тим, щоб уряд мав можливість врахувати їх до розгляду цього питання на пленарному засіданні Верховної Ради.

Триває робота над декретами Кабінету міністрів з питань економічної реформи та соціального захисту населення. Їх обговорення у постійних комісіях Верховної Ради допомагає урядові доопрацювати документи відповідно чинного законодавства. Так, спільна робоча група комісій з питань агропромислового комплексу і відродження та соціального розвитку села внесла суттєві пропозиції до проекту про приватизацію земельних ділянок, зокрема, стосовно порядку і строків приватизації, які позитивно сприйняті у Кабінеті міністрів. Ряд комісій передали урядові конкретні зауваження

(Закінчення на 3-й стор.).

Наша газета вже писала про проблему центру реабілітації дітей з порушенням слуху й мови «СУВАГ — Київ», що розмістився у дитячій поліклініці № 6 у столиці України («Голос України», № 231, 3 грудня 1992 року). Держадміністрація Києва вирішила поліпшити умови роботи працівників обласного управління охорони здоров'я за рахунок нещасних дітей, «перекинувши» їх у підвал.

А ось днями до редакції надійшло повідомлення. Після виступу газети держадміністрація Києва переглянула своє рішення. Кабінети поліклініки № 6 належатимуть дітям, а не чиновникам. Гуманізм, людяність, державний підхід до справи перемогли. Пропонуємо вашій увазі фотознімки з центру реабілітації дітей з порушенням слуху й мови. Доброго тобі здоров'я, малечо!

Леонід БРОВЧЕНКО.

Фото Миколи КОЗЛОВСЬКОГО.

ОБГОВОРЯТЬ УСІ КЛЮЧОВІ ПИТАННЯ

Проведення російсько-української зустрічі на вищому рівні заплановано на 15 січня в Москві, повідомила вчора прес-служба Президента Російської Федерації.

Хоч порядок денний переговорів Бориса Єльцина та Леоніда Кравчука поки що невідомий, однак, як заявив кореспондентові ІТАР—ТАРС керівник державної делегації Російської Федерації для переговорів з Україною Юрій Дубінін, така важлива зустріч передбачає обговорення всіх ключових питань сучасності та двосторонніх відносин.

Логіка російсько-українських відносин, сказав Юрій Дубінін, ставить на порядок денний майбутніх переговорів кілька блоків питань. Насамперед це проблеми ядерного роззброєння, що набули особливої актуальності в зв'язку з підписанням 3 січня Договору між Росією та США про подальше скорочення стратегічних наступальних озброєнь (СНО-2).

Ведеться підготовка до розгляду аспектів економічного співробітництва. Очевидно, обговорюватиметься хід роботи щодо підготовки повномасштабного політичного договору між Росією та Україною. Серед конкретних документів, які заплановано підписати 15 січня в Москві, Юрій Дубінін назвав консульську угоду й угоду про безвізовий в'їзд.

Одна з цілей московської зустрічі, вів далі російський дипломат, — усунення складностей в обопільних відносинах, зокрема тих, що стосуються Чорноморського флоту. Як відомо, на переговорах у Ялті в серпні минулого року було досягнуто домовленості встановити перехідний період у врегулюванні цієї проблеми до 1995 року. Нині головне завдання — визначити зміст перехідного періоду й спокійно шукати взаємоприйнятного рішення. Юрій Дубінін вважає, що таке рішення цілком можливе, маючи на увазі вже накопичений досвід конструктивного співробітництва Росії та України.

ПРОПОЗИЦІЇ БЕЗ СЕРЙОЗНОГО АНАЛІЗУ

10 січня відбулося засідання Президії Кабінету міністрів України, на якому розглянуто хід підготовки проекту програми економічних реформ уряду. Пропозиції до цього документа, підготовлені робочою групою Міністерства економіки спільно з Міністерством фінансів, визнані незадовільними. Відзначено, що вони хибують на декларативність, відсутність серйозного аналізу нинішньої економічної ситуації в Україні, не містять конкретних механізмів реалізації ринкових реформ. Враховуючи це, запропоновані зазначеними міністерствами матеріали направлено на доопрацювання.

Контроль за ходом роботи над проектом програм економічних реформ уряду покладено на віце-прем'єр-міністра України, міністра економіки Віктора Пинзеника і віце-прем'єр-міністра України Василя Євтухова.

А ЩО СКАЖУТЬ У КИШИНЕВІ?

Постанову про заснування так званої Молдавської Конфедерації прийняла Верховна Рада Придністров'я. Документ передбачає створення конфедеративного союзу двох рівноправних незалежних держав: Республіки Молдова і Придністровської Молдавської Республіки. Депутати Придністров'я запропонували обговорити цю постанову парламенту Молдови.

ДО ПРИЇЗДУ ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРА ПОЛЬЩІ У КИЇВ

12—13 січня у Києві з робочим візитом перебуватиме Прем'єр-міністр Республіки Польща пані Ханна Сухоцька.

Народилася в 1946 році в передмісті Познані в родині фармацевтів. В 1968 році закінчила факультет права Познаньського університету, згодом захистила кандидатську дисертацію, працювала на кафедрі конституційного права цього ж учбового закладу, автор багатьох наукових публікацій. З 1980 р. — член «Солідарності».

На посаду Голови Уряду призначена 10 липня 1992 року, депутат Сейму від Демократичного Союзу, віце-голова законодавчої комісії Сейму, віце-голова консультативної асамблеї Ради Європи. Володіє англійською, французькою та німецькою мовами.

Програмою візиту пані Х. Сухоцької передбачаються бесіди з Головою Верховної Ради України І. Плющем, Прем'єр-міністром Л. Кучмою, лідерами політичних партій, українськими бізнесменами та підприємцями, підписання офіційних угод, проведення прес-конференції.

Прес-центр МЗС України — Укрінформ.

НАШ ШЛЯХ НЕ ВСИПАНИЙ ТРОЯНДАМИ

Останнім часом, зазначив Президент України Леонід Кравчук під час зустрічі з журналістами на відкритті першої черги республіканського телевізійного студійного комплексу, деякі засоби масової інформації роблять спробу звинуватити Україну в усіх смертних гріхах.

Перший блок звинувачень. Україна розвалила СРСР. Хочу підкреслити: Союз розвалився закономірно. На демократичних засадах така держава існувати не могла. Коли почалися процеси демократизації, всі ми відчули, що імперія валиться. Тоді Україна ще не доклала до цього жодних зусиль.

Рік тому в Біловезькій Пущі було зроблено крок, який виявився єдино правильним виходом із становища, що склалося. Адже менталітет народу, який звик жити в Союзі, залишався таким, що коли б нічого замість Союзу не запропонували, міг статися вибух, який призвів би до конфронтації.

Другий блок звинувачень. Кажуть, що через свою особливу політику Україна потрапила в скрутне становище. Вона має зруйновану фінансову систему, розвалену економіку. Мовляв, це властиве тільки Україні, а в інших державах СНД буцімто все гаразд. І водночас Україна спричиняє розвал економіки інших держав. Вона, скажімо, вимагає плати за транспортування через її територію товарів. Але ж усі країни світу вимагають такої плати. Ми теж за все платимо — за нафту, газ, за все. То чому ж Україні не повинні платити за обслуговування могутнього комплексу усіх видів транспорту? Треба тільки домовитись і не драматизувати ситуацію.

Прикро, коли антиукраїнська кампанія чиниться самими громадянами України, зокрема, деякими журналістами. Я теж, скажімо, вважаю, що підвищення цін не є доброю річчю. Але чи є інший варіант? Коли в 300 разів зросла ціна на нафту, газ, інші товари, які ми купуємо, а не виробляємо? Хіба можна іншим шляхом відшкодувати витрати на виробництво хліба, м'яса, молока? Адже витрати вищі за ціни на ці товари. Молоко виливали, бо його дорожче привезти до Києва, аніж вилити. Худобу починають різати, бо її утримання обходиться дорожче, аніж продукція переробки.

Газета, скажімо, цілий рік пише про те, що іншого шляху, як підвищення цін, немає, а коли уряд звільняє ціни саме з метою допомогти селу, змінити різницю цін промислової і сільськогосподарської продукції, вона ж називає це «чорною суботою». Я намагаюся зрозуміти: що це? Популізм чи реальна оцінка ситуації?

Нас звинувачують у розриві зв'язків з країнами СНД. Однак ніхто не бажає зважати на те, що останній рік саме Україна виявляла ініціативу у проведенні двосторонніх зустрічей, у тому числі і з Росією.

Я не хочу, повірте мені, щоб не було критики. Але є критика, а є систематичні послідовні дії, які спрямовані на те, щоб розмивати віру народу в державу.

Відповідаючи на запитання журналістів, Президент України Л. Кравчук, зокрема, підкреслив, що у біловезьких та алма-атинських угодах викладено позицію України щодо СНД.

— Ми не збираємося залишати Співдружність. Це лінія і Президента, і Верховної Ради, і значної частини політичних сил в Україні. Коли я критикую СНД, то це не означає, що я хочу сказати, ніби вона непотрібна. Я лише виступаю проти нав'язування іншого процесу — створення спільних структур, які поступово відновлять імперію. Якщо ви прочитаєте проект статуту СНД, який мав обговорюватися 25 грудня, то переконаєтеся: це є не що інше, як союзний договір 1922 року. Чи можу я як Президент без згоди народу змінити свою позицію? Мені кажуть, мовляв, а що як змінить свою позицію Верховна Рада. Адже Верховна Рада Білорусі прийняла рішення, щоб глава парламенту підписав той статут. Так ось, я відповідаю.

Верховна Рада не має конституційного права ухвалити такі рішення щодо Президента. Вона може прийняти його як побажання. Парламент вправі ратифікувати чи не ратифікувати підписані мною документи. Чи може Верховна Рада змінити свій політичний курс? Може. Але є одна істотна деталь. Політичний курс, зафіксований в біловезькій та алма-атинській угодах, відповідає тому курсу, який Верховна Рада затвердила 24 серпня 1991 року, і волевиявленню народу на референдумі 1 грудня.

Отже, якщо Верховна Рада змінить курс, то ця зміна не є для мене як Президента обов'язковою. Парламент повинен винести це питання на референдум. Коли народ висловиться за зміну курсу, для Президента залишається єдиний вихід. Сказати, що я йшов певною дорогою, а оскільки нині інший курс, то нехай його здійснює інша людина, а я піду бавити своїх онуків.

Інше запитання кореспондентів стосувалося становлення виконавчої влади, зокрема діяльності представників Президента України. Леонід Кравчук, торкаючись цієї проблеми, зазначив, що зміни до Законів про представника Президента і про місцеві Ради, прийняті Верховною Радою, не розв'язали наявних суперечностей, а навпаки загострили їх, що призводить до порушень Основного Закону. Цю проблему взаємовідносин Рад і президентської влади на місцях слід розв'язувати послідовно, спокійно, виважено, не загострюючи ситуацію.

На завершення зустрічі Президент України звернувся до журналістів з проханням поставитися з розумінням до всього сказаного. Нам потрібно усвідомити — або вистоїмо, або загинемо. Я переконаний, сказав Л. Кравчук, для виживання потрібний не такий уже й тривалий час. Популізм веде до поглиблення кризи. Мені важко сказати людям: «Терпіть ще». Але всі мають зрозуміти, що іншого вибору у нас сьогодні немає. Шлях до незалежності не всипаний трояндами.

УКАЗ Президента України

ПРО НАГОРОДЖЕННЯ ПОЧЕСНОЮ ВІДЗНАКОЮ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

За значний особистий внесок у розвиток житлово-цивільного будівництва у м. Києві, спорудження і введення в дію об'єктів першої черги апаратно-студійного комплексу телебачення України **постановляю:**

Нагородити Почесною відзнакою Президента України президента державної комунальної будівельної корпорації «Київміськбуд» ПОЛЯЧЕНКА Володимира Аврумовича.

Президент України Л. КРАВЧУК.

м. Київ,
6 січня 1993 року.

* * *

За значний особистий внесок у будівництво і введення в дію об'єктів першої черги апаратно-студійного комплексу телебачення України Указом Президента України великій групі учасників будівництва присвоєно почесні звання — «Заслужений будівельник України», «Заслужений працівник промисловості України», «Заслужений енергетик України», «Заслужений працівник транспорту України» та «Заслужений економіст України».

Ради: сьогодні і завтра

БЕЗ ПРАВ, АЛЕ З ОБОВ'ЯЗКАМИ

Написати цю статтю мене підштовхнуло життя. Міська державна адміністрація прийняла ряд розпоряджень, що безпосередньо ущемлюють інтереси мешканців Старокиївського району столиці. Депутати, захищаючи інтереси виборців, зайняли принципову позицію і поставили вимогу відмінити ці розпорядження.

Постає запитання: чому ж інтереси державної адміністрації не завжди збігаються з інтересами населення? Можливо, «причина» в особистих якостях керівників державних адміністрацій?

Причина в іншому. Для державної адміністрації, як це визначив Закон «Про представника Президента», на першому місці стоять державні інтереси, а вже потім місцеві. Якщо керуватися Законом і Положенням про державну адміністрацію, то фактично глава державної адміністрації повинен протистояти інтересам будь-якого громадянина або Ради народних депутатів. А коли громадяни, народні депутати зажадають звіту глави адміністрації, то це неможливо, бо Закон у ст. 6. п. 9 передбачає тільки інформування з обмежених питань і в тому разі, коли за це проголосує не менш двох третин депутатського корпусу. Таким чином, представник Президента України у своїх діях непідконтрольний ані населенню, ані Раді народних депутатів, які не висували і не обирали його на цю найвищу посаду. Ідеться про зруйновану Законом систему органів державного управління, які формувалися Радами народних депутатів. Водночас їхні керівники були виборними особами і працювали на колегіальних засадах. Це, безперечно, не означає, що в колегіальних органах Рад все було гаразд. Але своє основне завдання виконкоми Рад виконували більш плідно в інтересах населення. Особливо позначається їх відсутність в умовах приватизації житлового фонду і державного майна. Зараз Ради народних депутатів за Законом України втратили свої державно-правові засади. Ідея самоврядування населення території більш демократична і в перспективі реальна. Поряд з нею повинна бути сильною виконавча влада місцевого самоврядування. Ця сила — у неухильному виконанні законів.

Сталось так, що сильну виконавчу владу держава створила, ліквідувавши колегіальні органи і призначивши представників на найвищі посади в районах і областях. Вони зробили багато корисного. Мабуть, треба серйозно зважити ідею створення замість адміністрації уряду Києва.

Те саме стосується і Рад народних депутатів, які мають право самоврядуватися. Але як? Вони фактично позбавлені права на комунальну власність, яке віднесене до господарського відання держадміністрації. Кошти, які надходять від використання комунального майна на території району і міста, розподіляються одноосібно керівниками державних органів, квартирна плата та місцеві платежі теж спрямовуються за їх розсудом. Чи не в цьому криються непорозуміння між місцевими Радами і державними структурами, коли йдеться про розв'язання екологічних і соціальних проблем у районі чи місті?

Для Старокиївського району столиці — це болюча проблема. Саме вона диктує депутатському корпусу виносити на сесії питання про забезпечення населення продуктами харчування, про підготовку житлового фонду до зими, залучення коштів до районного бюджету, екологічну ситуацію на Хрещатику та інші. Після кваліфікованого обговорення сесії ухвалюють рішення. Але знову постає запитання: для кого? Для рад громадського самоврядування, будинкових комітетів, які справді працюють в інтересах громадян, самі купують і роздають безплатно незаможним людям борошно, цукор, організовують для них допомогу кооперативів, малих підприємств?

І знову-таки прав на фінансове самозабезпечення районна Рада позбавлена, а щоразу просити адміністрацію району дедалі важче. У депутатів немає реальних прав розв'язати навіть дріб'язкове питання ремонту житла одинокому пенсіонеру, відкрити магазин для людей з мінімальною пенсією. Залишається знову ставити питання перед державними органами чи розраховувати на благодійні внески зарубіжних доброзичливців.

Люди обирали своїх депутатів у вищий представницький орган на своїй території, ніхто не скасовував імперативний мандат — підзвітності й служіння депутатів народу. Проте нині депутатам соромно говорити, що вони практично нічого не змогли зробити за виявлену довіру. Навіть про накази населення, що їх затвердили сесії районних Рад, депутати уже втомилися нагадувати місцевій адміністрації, житловим та іншим конторам.

Виходить так: обов'язки залишилися, а права відібрали. Особливо це стосується приватизації державного житлового фонду. У Законі України начебто визначено права місцевих Рад як власників житла. Але за постановою уряду, якого вже немає, наказом Держжитлокомунгоспу, якому Закон не доручав приймати Положення про порядок передачі квартир у власність громадян, всі права районних Рад як власників державного житлового фонду, за ст. 5 Житлового кодексу України, скасовані і доручені державній адміністрації.

Та чи треба дивуватись? Адже це — елемент системи взаємовідносин місцевих Рад з державним апаратом. Вона свідчить, що всі права і потреби громадян залежать від призначених на посади керівників. Навіть зарплату апарат отримує з державного бюджету. Тоді чому адміністрація у юридичному статусі названа місцевою і розпоряджається правами і коштами території? Де виконавчі органи самоврядування, для яких депутатський корпус приймає рішення від імені населення?

Чи не заклали закони України суперечність і бездіяльність Рад місцевого самоврядування у взаємовідносини з державною адміністрацією? Ці питання має нагально вирішити Верховна Рада України. Мабуть, швидшому розв'язанню проблем самоврядування допоможе спеціальний Фонд, створений за розпорядженням Президента, а також Всеукраїнська нарада голів місцевих Рад народних депутатів, на скликанні якої наполягають ті, хто захищає інтереси громадянина.

Анатолій СЕЛІВАНОВ,
голова Старокиївської районної Ради міста Києва, доктор юридичних наук, професор.

Нотатки небайдужого

НЕ ДАЙМО НАС РОЗ'ЄДНАТИ

Усі ми живемо в різних умовах, виконуємо різну роботу, споживаємо різні харчі, маємо різні доходи. Немає нічого дивного в тому, що всі ми дуже різні і думаємо по-різному. Все це цілком нормально для держави, яка прагне бути правовою, демократичною. І все ж щось вагоме й цінне повинно нас усіх об'єднувати. Мені здається, що цією спільною нашою цінністю може й повинна бути єдина Україна, незалежність і добробут якої ми, її сини та дочки, маємо відстоювати завжди і до кінця.

У розпал придністровського конфлікту стояв я в одній з балакучих київських черг. За звичаєм, усі бажаючі знічев'я висловилися щодо подій під Тирасполем та Бендерами, а потім, наче підсумовуючи розмову, одна жіночка сказала:

— И что они, эти бандеры, себе только позволяют! Опять людей стреляют! Сталина на них нету...

На підміну понять (одна річ — місто Бендери в Молдові і зовсім інша — прибічники Степана Бандери) уваги не звернули. А втім, нічого дивного: за останні півстоліття хлопців зі схронів хіба що дуже лінивий не намагався брикнути.

Ось і ветеран війни та праці з Фастівців Бахмацького району Микола Стельмах у листі до редакції так згадує роки війни: «Я був у Сарнах, ми їхали до Володимирця, то вас (бандерівців. — Б. С.) було там повно. Навіть цілі дивізії охороняли і знищували вашу банду, замість того, щоб воювати. Ви були натуральні бандити — фашистська нечисть».

Розмови про велику правоту Червоної Армії в минулій війні я чув сотні разів і не менше від інших був переконаний у справедливості сказаного. Проте тепер, коли всі цінності переглядаються, погляньмо на минуле неупередженими очима. Справді, без організованих Червоною Армією мільйонів росіян, українців, білорусів та представників багатьох інших національностей не можна було б відстояти від німецького нашестя Україну. Отже, без цього не могло бути й теперішньої незалежної України. Це безсумнівно.

Проте обстановка в СРСР і під час війни не була однозначною. На політичну арену вийшов національно-визвольний рух, очолюваний українськими націоналістами, яких не влаштовувало хазяйнування в Україні ні більшовиків, ні фашистів. Вони прагнули перевести свою Батьківщину на рейки самостійної держави.

За що боролася Червона Армія? «За честь і незалежність нашої Батьківщини» (читай: СРСР) — це викарбувано на всіх пам'ятниках. Що ж, армія їх відстояла. Але вся біда в тому, що незалежний Союз складався з багатьох дуже залежних і визискуваних народів, у тому числі й з українського. І ці народи хотіли жити вільно. І тоді армія разом з органами НКВС—КДБ наступила на горло національно-визвольному рухові України. Ви, Миколо Дмитровичу, саме про це й пишете як свідок, як учасник того винищення патріотів України.

Але ніщо не минає безслідно, за все доводиться платити. Занепад і розвал СРСР — він і від того, що намагалися знищити те, чого знищувати не можна,— прагнення народів до волі.

За що боролися бандерівці? За відновлення державності в Україні, за її самостійність і непідлеглість.

Від самого початку було зрозуміло, що вони програють. Адже в тому разі, якби німці завоювали Союз, самостійної України не було б, бо Німеччині така непотрібна. Та й якби СРСР подолав Німеччину, незалежної України теж не було б, бо есесерії вона без потреби. Якась надія на непідлеглість України залишалася тільки в тому разі, якби на захист її державності піднялися інші країни. Проте іншим країнам не захотілося зв'язуватися з войовничим Союзом. Так націоналісти втратили все, а Україна не віднайшла волі.

Зазирнімо в наше минуле. Возз'єднану з Росією Україну правителі імперії дурили, як хотіли і могли. І потроху «перетравлювали». За століття співжиття з Росією Схід і Південь України втратили національний дух, по-теперішньому сказати, українську ментальність, значною мірою перейшли на іноземну мову і стали орієнтуватися на Москву. Російські впливи зробили більшість з нас азіатами (щоб переконатись у цьому, достатньо згадати сесії парламенту, або вечірні вулиці наших міст, або листи, подібні до цитованого).

І все ж — ще не вмерла Україна, бо в неї залишився резерв — її західний регіон. Хочуть того чи ні зросійщені верстви Сходу та Півдня, але саме Захід України щоразу нагадує українському загалові, як і всьому світові, що в нас ще є свої свята, свої герої, своя література, свій погляд на все — на минуле і на майбутнє; що ми не якісь там приблуди чи зайди, не приший кобилі хвіст, а знаний віддавна у світі окремішній народ, котрий споконвіку живе на родючих землях обабіч Дніпра; що в нас збереглася душа, в якій ще тріпоче вольниця козацька, добре знана Хмельницьким і Мазепою; і що не вивітрився ще остаточно запах України і ще не забули ми справжню історію своєї держави. Тому є в нас надія, що, незважаючи на всі труднощі, Україну незалежну ми побудуємо.

З Шостки надіслав листа Андрій Надточій. Він, зокрема, повідомляє, що від 1946 до 1961 року працював на Львівщині, у Ходорівському районі. «На моїх очах відбувалися події, які газети тепер опишуть як визвольну боротьбу. Так, у селі Боринничі з невідомої причини вони (бандерівці. — Б. С.) вирізали всю сім'ю: матір, бабусю, дівчинку і немовля в колисці. Хіба так діють визволителі? Це дії озвірілих бандитів».

Мені теж довелося жити на заході нашої держави. До того ж у кількох місцевостях. Правда, дещо пізніше. І я знаю, що через десятиріччя з криниць виймали останки мирних сільських мешканців і казали: це злочини бандерівців. Я щиро вірив, що це справді так. І тепер поки що схиляюся до цієї ж думки. Але в останні роки ми збагатилися й на іншу інформацію. З вартих довір'я джерел стало відомо, що чекісти-кадебісти у боротьбі з бандерівцями дуже полюбляли маскарад. Вони досить часто перевдягалися «під бандерівців», і, роблячи свою чорну справу, створювали невигідну для національно-визвольного руху громадську думку. Так що спробуй тепер довести, хто саме виявився катом тієї чи іншої сільської родини... Не забуваймо також, що будь-яка війна є жорстоким святом беззаконня, на якому демонструються в дії гнів та інші неконтрольовані почуття вояків з обох сторін.

Тим часом мешканці західних областей України спрямовують критичні стріли здебільшого у вчорашніх партократів, які й нині на коні. Ознайомившись і з такими листами, доходжу висновку, що у спадок від колишнього СРСР нам залишився поділ мешканців України на комуністів і безпартійних; на робітників, селян та інтелігенцію; на репресованих і орденоносців; на східняків і «бандер»; на тих, що розмовляють рідною мовою, і тих, що її одцуралися; на різні національності; на зрадників і патріотів; на православних і католиків; зрештою — на «овець» та «козлищ». «Вівцям» давали високі оклади, квартири, а тим, які найсильніше пройнялися ідеями хлібодавця, — ще й премії та урядові нагороди. «Козлищам» же, які не сприймали правил компартійних ігор, давали кулю в потилицю або немилосердну неволю, в якій рідкісна людина не догоряла швидше за свічку.

«Овець», до того ж, заохочували до паплюження «козлищ». У минулі століття до такого рукомесла підпрягалася й Руська православна церква. Це вона виголосила Мазепі анафему. Давно виголосила, можна було б про це уже й забути, та в укладеному В. Дядиченком, Ф. Лосем, В. Спицьким підручнику «Історія Української РСР», виданому 1964 року, чорним по білому зазначено: гетьман Мазепа — зрадник. Він ненавидів російський та український народи і був прихильником шляхетської Польщі. Та й гетьманом став нібито тільки тому, що дав хабара російським урядовцям.

Чому однією кривулястою стежкою брехні йдуть давні духовні особи й радянські науковці? Та тому, що служать одній імперії!

Не треба бути істориком, щоб стверджувати не раз протягом довгих століть доведену істину: Україна як держава завжди програвала від чвар у суспільстві. Надто мало було в ній сильних і рішучих, яким би боліла українська справа більше, ніж власні амбіції. І нині народ України по-колишньому розділений на «овець» і «козлищ». Якщо цей поділ суспільства загострюватиметься й далі, то це обов'язково завдасть Україні шкоди.

Тепер ми будуємо самостійну демократичну Україну. Будуємо тяжко. Як виявилося, для успіху в цій великій справі недостатньо 91 відсотку населення сказати на референдумі «так». Україні, як ніколи, потрібні не тільки єдність думок, а й єдність дій її народу. Не буде єдності дій — країна може втратити рідкісний шанс стати нарівні з усіма цивілізованими державами. І тоді нещасна вдовиця Україна, запродана й занедбана своїми невдячними дітьми, знову піде плачучи попідтинню стежкою століть між зруйнованих храмів. А дітей, що не вміли шанувати матір, як і в минулі віки, поведуть широким битим шляхом на Колиму й Соловки, де тяжко жити й легко помирати.

Кого приваблює така перспектива?

Тому не гризімося між собою через дрібниці, бо це перешкоджає зміцненню української державності. Вчімося з розумінням ставитися до різних політичних поглядів. Єднаймося у Вітчизні — всі сущі в ній нації, колишні комуністи й бандерівці, православні й католики, українсько-, російсько-, татарсько- й як ще завгодно мовні, репресовані й нагороджені, робітники, селяни та інтелігенти — всі-всі, хто живе в Україні і вважає її святу землю своєю Батьківщиною.

Не даймо можливості силам з-поза наших меж роз'єднувати нас. Як тільки їм пощастить нас розділити, ми зразу ж втратимо силу і, як і триста літ поспіль, станемо за «менших братів» сусіднім державам.

Є така дитяча забавка — Іван-покиван. Як його не клади, а він щоразу підводиться. Україна нагадує того Івана, тільки сьогодні вона лежить, бо на ній — велика вага наших чвар. Усе це треба якнайшвидше прибрати. І тоді Україна підведеться — на наші спільні радість і втіху.

Борис СИДОРЕНКО.

ТРИВАЄ РОБОТА НАД ЗАКОНОПРОЕКТАМИ

(Закінчення. Початок на 1-й стор.).

до декретів з питань оподаткування, до проекту декрету про приватизацію майна в агропромисловому комплексі. Аналізуючи подані урядом документи, депутати звертають увагу на необхідність комплексного здійснення економічних реформ і заходів щодо соціального захисту ветеранів, інвалідів, багатодітних сімей та інших найбільш вразливих верств населення.

Грунтовного вивчення потребує підготовка до наступного розгляду на сесії питання про державний бюджет на 1993 рік. У роботі по його формуванню, яка ведеться в уряді, беруть активну участь члени комісій з питань планування, бюджету, фінансів і цін, економічної реформи і управління народним господарством, у питаннях соціальної політики та праці, депутати з інших комісій.

У числі пріоритетних питань, над якими працюють депутати, — проекти законів про боротьбу з організованою злочинною діяльністю, про Антимонопольний комітет, державну контрольно-ревізійну службу в Україні, про хід виконання законів і постанов, прийнятих Верховною Радою з питань законності і правопорядку.

Розгорнули роботу тимчасові депутатські комісії Верховної Ради з питань боротьби з організованою злочинністю, корупцією і хабарництвом, для перевірки звернень до органів виконавчої влади з питань надання квот і ліцензій на вивіз з України гостродефіцитних матеріалів, роботи Національного банку та Фонду державного майна України.

Всебічного виваженого підходу вимагає підготовка до розгляду на сесії питання про ратифікацію Договору про скорочення та обмеження стратегічних наступальних озброєнь та приєднання до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї. Над цими документами працюють постійні комісії, а також спеціально створена депутатська робоча група. Глибоко вивчаються всі аспекти, якими можуть стати для України наслідки ратифікації, чи будуть надійні гарантії її безпеки.

Названі документи аналізуються в тісному зв'язку з питаннями про зовнішню політику на сучасному етапі та про воєнну доктрину України, які теж визначено до розгляду на пленарних засіданнях в числі першочергових.

Народні депутати, працюючи над законопроектами, тримають зв'язок з виборцями, вивчають ситуацію на місцях, громадську думку, вирішують поточні питання, що порушуються виборцями.

Комплекс організаційних заходів по забезпеченню своєчасної, грунтовної підготовки зазначених питань обговорено з керівниками підрозділів Секретаріату на нараді, яку провів перший заступник Голови Верховної Ради України В. В. Дурдинець.

Прес-центр Верховної Ради України.

Продиктовано в номер

ЗВЕРНЕННЯ КОЛЕГІЇ МВС УКРАЇНИ

з приводу подій, що сталися 7 січня у Севастополі і про які вчора повідомила наша газета, розповсюджене по засобах масової інформації. Там зазначається, що, хоча акції супроводжувались грубими порушеннями громадського порядку, міліція виявила витримку, маючи законні підстави для використання всіх засобів проти порушників.

Організатори несанкціонованого мітингу провели натовп по центральній вулиці міста під російськими прапорами. Надовго було заблоковано громадський транспорт, чим нанесені великі збитки комунальним службам. В зв'язку з цим вирішується питання про притягнення організаторів акції до відповідальності і пред'явлення їм позову щодо відшкодування збитків. «Особовий склад органів і підрозділів МВС України, — говориться у зверненні, — рішуче засуджує протиправні дії організаторів і учасників несанкціонованих акцій у Севастополі, що мали місце 7 січня цього року. Застерігаємо, що будемо здійснювати рішучі заходи проти тих, хто веде до подальшої дестабілізації обстановки і поглиблення кризової ситуації як у Севастополі, так і в цілому в Україні».

ВСЕ БІЛЬШЕ ШТАБ-КВАРТИР У МІСТІ

Представники 19 областей і Київської міської комсомольської організації взяли участь у 28 відновлювальному з'їзді ЛКСМУ, що відбувся в Донецьку.

Почесними гостями його були перший заступник голови політради Соціалістичної партії України Олександр Божко, голова оргкомітету за відродження Компартії України Петро Симоненко.

Хоча це був немовби з'їзд однодумців, представники Луганської області та Київської республіканської комсомольської організації у листівках, що розповсюджувались на форумі, закликали присутніх приєднатися до тих, хто пропонував провести 28-й з'їзд ЛКСМУ 6—7 лютого у Києві. Але то, так би мовити, організаційне питання.

28-й з'їзд оперативно і майже одноголосно прийняв постанову про відновлення діяльності комсомолу України. Обрано Центральний комітет і Центральну контрольну комісію ЛКСМУ. Першим секретарем відродженої організації обрано колишнього першого секретаря колишнього Донецького обкому комсомолу Василя Савіна. Відтепер є штаб-квартира ЛКСМУ у Донецьку.

Останнім часом столиця шахтарського краю стає не лише місцем проведення установчих та відновлювальних з'їздів партій і організацій України певного напрямку, але й їхніх штаб-квартир. Так, у Донецьку облаштувалось керівництво Ліберальної партії, Партії праці, руху та Партії відродження Донбасу, Союзу «Интердвижение». Тепер ось — ЛКСМУ. Також, не буде дивним, коли і комуністи республіки оберуть це місто для проведення свого відновлювального з'їзду, до якого, як відомо, вони готуються...

Юрій ДОЦЕНКО.

БЕЗРОБІТНИЙ СТАНЕ ЗАСТУПНИКОМ МІНІСТРА?

На засіданні Малої Ради Української екологічної асоціації «Зелений світ», що відбулося у Києві, прийнято рішення внести пропозицію до Кабінету міністрів та Мінприроди України щодо призначення на конкурсній основі заступником міністра Мінприроди України Василя Коваліва. Пропрацювавши 14 років інженером-землевпорядником та державним інспектором по охороні і використанню земель Бориспільського району, а згодом ще чотири роки начальником відділу Міністерства охорони навколишнього середовища України, Василь Іванович вісім місяців тому був змушений розрахуватися за власним бажанням. До сьогодні висококласний спеціаліст з питань охорони земель, підвищення їх родючості, збереження і відтворення природних ресурсів є безробітним.

Наша лотерея: представляємо спонсора

«Лише комерційний принцип підніме Україну», —

вважає директор Ужгородського заводу «Електродвигун» Йосип ГОРВАТ

Горезвісне «б/п» (безпартійний) та ще запис у п'ятій графі — «угорець» не дозволяли йому піднятися вище заступника головного інженера.

При перебудові йому «відпустили» посаду головного. Та, як і всім місцевим кадрам, крупних об'єктів не довіряли. Заїжджа «команда», запрошена на чолі з директором з далекого Сибіру, посадила підприємство до боргової ями, фахівці розбіглися, виробництво лихоманило. Виключно з бажання довести всім, що й місцеві кадри здатні очолювати багатотисячні підрозділи, Йосип Йосипович дав згоду балотуватися на заміщення посади директора (на той час він очолював один з відділів облвиконкому). Через рік завод повернув державі 12,8 мільйона карбованців (тоді це була значна сума). Нині підприємство експортує за валюту 50 відсотків своєї продукції. Налагодили випуск товарів широкого вжитку: пральних машин «Марічка», газонокосилок, мікромлинів, хліборізок тощо.

При заводі діє МП, що виготовляє кухонні та дачні набори, пивні столики. Все це теж переважно йде на експорт. Має колектив і власний заводик для виробництва будівельних і шляхових блоків.

Дбають тут і про людей. Для них на території заводу відкриті продуктовий і промисловий магазини, де за помірними цінами можна купити дефіцитні речі. Керівництво підприємства вирішило розпочати в наступному році будівництво для своїх трудівників сучасних котеджів.

— Ми приступили б до їх спорудження ще два роки тому, — розповідає директор. — Але міська влада не хотіла виділяти нам землю поблизу підприємства. Довелося цю площу просто викупити. Але час втрачено...

Загалом із нинішньою діяльністю владних структур Йосип Йосипович не погоджується не лише на міському рівні.

— Багато з прийнятих законів народилися в кабінетах, — говорить він, — вони відірвані від життя. А деякі взагалі рубають гілку, на якій сидимо. Наприклад, я б на місці уряду поставив щільний заслін продажу за кордон сировини. Це, звичайно, вигідно керівникам певної категорії, але в цілому вони гублять нашу економіку. Ми теж вимушені нині 90 відсотків сировини та комплектуючих закуповувати за кордоном. Хоча могли б придбати у нас, якби спритні підприємці не вивезли. Водночас змушені й продукції експортувати більше. А завод чи не єдиний в СНД випускає двигуни з 63-ю висотою обертання осі. Виходить замкнуте коло. Така політика законодавців веде до прямої економічної диверсії.

Або таке. Невже керівники України та Росії неспроможні домовитись про розрахунки? У нас, наприклад, «гуляє» за межами заводу понад 200 мільйонів карбованців. Більшу частину ми перерахували підприємствам Росії за сировину, решту заводи Росії відправили нам за готову продукцію. Жоден з адресатів грошей не одержав. Подібне можливе лише у наших країнах, аби банки протягом тривалого часу користувалися створеним таким безпардонним чином безпроцентним кредитом, а підприємства несли збитки.

Окремо хотів би сказати про бюрократичні перешкоди на шляху бартеру. Для того, щоб одержати в Києві необхідні ліцензії, потрібні тижні, а то й місяці. Але ж те, що міг здійснити сьогодні, має зовсім інші обриси завтра. Зарубіжні партнери говорять: «Невже ваш уряд цього не бачить і не усвідомлює, що губить власну економіку?» Сказане стосується і одержання дозволу на реалізацію за кордон готової продукції. Не кажучи вже про транспортування: часто вантажівки простоюють перед КПП по 3—4 доби.

На мій погляд, новосформований уряд повинен різко активізувати політику України в бік приватизації. Доцільно дати змогу колективам заводів самим обирати ту форму власності, яка б приносила найбільшу віддачу. Цим уже перехворіли Австрія, Німеччина, Швейцарія... Коли перейдемо на приватну власність, у нас нічого не лежатиме безгосподарно. Народ України — працелюбний народ, слід лише дати йому можливість розкритися — і в цього народу буде все.

Розмову вів Микола ГОРА.

Ужгород.

Ювілеї

ПОВЕРНЕННЯ КРИЧЕВСЬКОГО

12 січня виповнюється 120 років з дня народження видатного українського архітектора, художника, педагога Василя Кричевського. До цієї дати на Чернечій горі у Каневі відкрито ретроспективну виставку з спадщини митця. Понад 200 родинних реліквій передала для виставки онука В. Кричевського Катерина Кричевська-Росандич (США).

Василь Григорович Кричевський увійшов в історію української культури як засновник Художньої Академії України, архітектор і будівничий музею Т. Шевченка на Чернечій горі (Тарасовій) у Каневі. Сталінський смерч 30-х років не дозволив завершити Тарасів палац — український модерн в архітектурі, засновником якого був Кричевський, переслідувався, як і все національне в культурі. Заборонений і забутий на батьківщині, архітектор помер у Венесуелі в 1952 році. Як повідомив директор музею-заповідника «Могила Т. Г. Шевченка» Ігор Ліховий, сьогодні обговорюється намір відновлення Тарасового палацу за проектом Кричевського.

Лідія ТИТАР.

КОНКУРЕНТ СЕЛЯН — СЕЛЯНСЬКА ПАРТІЯ

Реалії

Між кабінетами 417, 418, де розміщується обласна рада Селянської партії України, і кабінетами 412, 413, де працює 11 чоловік обласної асоціації фермерів і фонду, який їх підтримує, точиться непомітна конкуренція. Фермери тісняться, а кабінети партійців — безлюдні. І все ж асоціація здобула перемогу, забравши телефонний номер, який належав партійцям. Виявляється, їм не до снаги сплачувати кошти за оренду приміщень облуправлінню сільського господарства, за користування двома телефонами.

Втім, боріння за матеріальні блага — це відгомін духовних позицій, які відбиває Статут селянської партії. Вона вважає неприпустимою суцільну приватизацію усієї колгоспно-радгоспної власності, на словах підтримуючи розвиток фермерських господарств.

Іван КАЛИНИЧЕНКО.
Херсонська область.

Знай наших!

КРАЩИЙ ОБ'ЄКТ ДЕРЖАВИ

Таку оцінку дістав Солошинський житловий масив у Диканьці, споруджений трестом «Східукрінтергазбуд». Це 57-квартирний будинок і магазин. Таку ухвалу прийняли Державний комітет України в справах архітектури, будівництва і охорони навколишнього середовища та Спілка архітекторів України. Комплекс відзначено дипломом, а самі будівлі занесено до каталога кращих об'єктів держави.

Григорій ГРИНЬ.

Полтавська область.

Фотофакт

ГАРЯЧУ СИТУАЦІЮ ОСТУДИТЬ ХОЛОДНА ЗБРОЯ

Напередодні Різдва перший заступник міністра внутрішніх справ України В. Недригайло зустрівся з гетьманом Українського козацтва В. Мулявою та іншими козацькими старшинами. Обговорювались питання зміцнення громадського порядку. Сторони домовились про спільне міліцейсько-козацьке патрулювання вулиць у Києві. Перші такі патрулі з'явились на Печерську вже наступного дня. Міліціонери екіпіровані звично, а от козаки — з шаблями при поясі. Де беруть шаблі? Кажуть, що з резервних складів часів громадянської війни. Можливо, скоро подібні патрулі з'являться також на вокзалах, в аеропортах, на митницях.

Ольга ДАНИЛЕНКО.

НА ФОТО: козак готується до патрулювання.

Кримінальна хроніка

ХТО ШВИДШЕ?

Нещодавно у Хмельницькому органами внутрішніх справ затримано велику групу рекетирів. Серед них викладачі, люди з вищою освітою та високою спортивною підготовкою. Та не менш значного удару злочинному світу завдав керівник одного з малих підприємств Хмельниччини. Він позичив у хмельницьких рекетирів валюти у доларах і марках на суму вісімнадцять мільйонів карбованців, прихопив ще декілька кредитних мільйонів з фірми і безслідно щез. До подібних витівок за своє життя він вдавався вже двічі. І двічі на його шию за підступні дії «соплемінники» накидали петлю. Та потім милували. На цей раз, сказали, прощення не буде. Для прискорення пошуку «рекетирська асоціація» пообіцяла виплатити два мільйони карбованців тому, хто повідомить місцезнаходження і п'ятсот тисяч карбованців — за будь-яку інформацію про їхнього «колегу». Такий «преміальний фонд» дає підстави сподіватися, що рекетири швидше знайдуть свого кривдника, ніж міліція, яка розраховується з помічниками «великим спасибі».

Михайло ВАСИЛАШКО.

Актуальне інтерв'ю

Сьогодні починається перший в історії посткомуністичної України візит до нашої держави Прем'єр-міністра Республіки Польща. Глава уряду Польщі Ханна СУХОЦЬКА прийняла у Варшаві спеціального кореспондента «Голосу України» Володимира Савцова і відповіла на його запитання.

— Шановна пані Прем'єр-міністр! Невдовзі ви їдете в Україну. З якими почуттями ви це зробите? Якими, на вашу думку, є перспективи польсько-українських відносин?

— Я дуже задоволена тим, що відвідаю вашу країну. Для нас надзвичайно важливо підтримувати з Україною нормальні добросусідські відносини у політичній, економічній та інших галузях.

Хотіла б нагадати, що Польща першою визнала незалежність України, і вже цей факт свідчить про те, як високо ми цінуємо відносини з нею.

У тому регіоні Європи, де розташовані обидві наші держави, вони є найбільшими. Тому добрі відносини між Польщею та Україною мають значення не тільки для нас і для вас, а й для Європи в цілому. Тому хочу ще раз підкреслити, що ми надаємо їм першорядного значення.

— Дякуємо за інтерв'ю.

Serdeczne pozdrowienia dla czytelników Głosu Ukrainy

H Suchocka

Сердечні вітання читачам «Голосу України».
Ханна СУХОЦЬКА.

Всіх цікавить

СПРАВА ЛИШЕ ЗА ВІЗОЮ

Серед останніх повідомлень року минулого й перших нового були й ті, що інформували про введення в сусідніх Росії й Білорусі нового порядку виїзду громадян цих держав за кордон. Україна теж прийняла відповідне положення: 31 грудня 1992 року Постановою Кабінету міністрів республіки № 738 встановлено спрощений порядок виїзду за кордон.

Цьому питанню, зокрема, був присвячений брифінг, що його провів минулого тижня прес-центр Міністерства закордонних справ України. У ньому взяли участь заступник начальника консульського управління МЗС республіки Віктор Кирик і начальник відділу віз та реєстрацій МВС України Микола Шепель. Вони детально розповіли про ті заходи, яких уживають їхні відомства на реалізацію згаданої постанови.

— Міністерство закордонних справ України поінформувало всі держави світу про новий порядок виїзду її громадян за кордон, — сказав В. Кирик.— Ми повідомили світове співтовариство про те, які документи повинні мати громадяни і як вони мають бути оформлені.

Як з'ясувалося на брифінгу, віднині, згідно із згаданою постановою, встановлено спрощений порядок виїзду громадян України за кордон. Для цього необхідно мати візу тієї держави, до якої прямує громадянин, або запрошення встановленого зразка. При цьому використовуватиметься загальногромадянський закордонний паспорт. Отже, всі паспорти такого типу, видані до 1 січня 1993 року, мають бути перереєстровані в органах внутрішніх справ за місцем проживання громадянина: проставлено штамп українською й англійською мовами «Дійсний для виїзду в усі країни світу», скріплений візовою печаткою. Ті ж, хто оформив виїзні документи до 1 січня цього року, можуть виїхати за кордон тільки за наявності відповідного дозвільного запису.

Дипломатичні паспорти серії «ДН» є чинними до 1 січня 1994 року. Службові закордонні — серії «СК» та «СМ» — до закінчення строку дії цих паспортів лише за наявності в них відмітки про перереєстрацію в МЗС України та штампа українською і англійською мовами: «Цей паспорт є власністю України».

— Кабінет міністрів і Міністерство внутрішніх справ республіки розробили тимчасове положення про порядок видачі закордонних паспортів,— поінформував далі журналістів В. Шепель.— Цей документ погоджено з СБУ і МЗС України.

У ньому, зокрема, зазначається, що громадяни України, котрі досягли 18 років, можуть звертатися до органів внутрішніх справ з проханням отримати закордонний паспорт. У тимчасовому положенні містяться підстави, за яких обмежуватиметься право громадянина на виїзд за кордон. Це буде зроблено у тому разі:

якщо громадянин обізнаний з відомостями, які становлять державну таємницю;

якщо проти нього порушено кримінальну справу — до закінчення провадження у справі;

якщо він засуджений за вчинення злочину — до відбуття покарання або звільнення від нього;

якщо він ухиляється від виконання зобов'язань, покладених на нього судом;

якщо він повідомив про себе свідомо неправдиві відомості;

якщо він приписаний до призовної дільниці і підлягає призову на дійсну строкову військову службу;

якщо громадянин не пройшов дійсної строкової військової служби і не має звільнення від неї відповідно до закону;

якщо на нього подано цивільний позов у суд — до закінчення провадження у справі;

якщо громадянина за вироком суду визнано особливо небезпечним рецидивістом чи він перебуває під адміністративним наглядом міліції — до припинення нагляду.

До того ж, щоб отримати закордонний паспорт чи перереєструвати його, віднині не треба пред'являти до органів внутрішніх справ запрошення або повідомляти про мету свого від'їзду. Заяви про видачу закордонного паспорта, а також перереєстрацію розглядатимуть у місячний термін. Для заяв про виїзд за кордон на постійне проживання — термін розгляду три місяці.

Початок перереєстрації й видачі закордонних паспортів тимчасово відкладено до встановлення Кабінетом міністрів нових ставок державного мита. Раніше видані дозволи на поїздки за кордон і нині чинні.

Сергій ДАНИЛЕНКО.

P. S. Коли матеріал готувався до друку, стало відомо, що Кабінет міністрів України встановив ставку державного мита на отримання і перереєстрацію закордонного паспорта у розмірі однієї мінімальної заробітної плати.

Власкори повідомляють

Тбілісі

НА МИР РОЗРАХОВУВАТИ НЕ ДОВОДИТЬСЯ

Протягом останніх днів ситуація на грузино-абхазькому фронті залишалася складною. Абхазькі збройні угруповання знову здійснили спробу атакувати Сухумі з метою послабити наступ грузинських урядових військ на місто Кварчелі. У результаті обстрілу Сухумі абхазькою артилерією в місті є жертви серед мирного населення. Грузинські війська відбили атаку противника біля приміського села Ачадара й відбили спробу морського десанту. Складається враження, що протистояння між грузинами та абхазами затягнеться, як мінімум, до літа.

Стало відомо, що на 20 січня намічено візит Е. Шеварднадзе до Ісламської Республіки Іран. Це буде його перший візит за кордон як глави держави.

Томаз ЛОМСАДЗЕ.

Справи бізнесові

ПРАЦЮЄМО НА ДОВІР'Я

Нині багато болгарських фірм знову виявляють великий інтерес до українського ринку. Географічна близькість двох країн, зручний транспорт, традиційні зв'язки, які, правда, з розпадом СРСР були перервані на деякий час, — все це сприятливі фактори, і їх не можна не використати. Так вважає президент софійської фірми «Булбрик інженеринг» Момчил Георгієв.

— Під цією назвою наша фірма відома недавно, — каже він. — Але ми не починаємо з нуля. Наша попередниця — організація «Будівельна техніка і інженеринг» — мала майже двадцятирічний досвід роботи з колишніми радянськими підприємствами в галузі будівництва інвестиційних об'єктів — цегельних заводів, технологічних ліній з виробництва будівельних матеріалів. Крім комплексного обладнання, ми постачаємо і окремі машини. Нашою технікою обладнано понад 35 підприємств на території колишнього СРСР — це більш як 70 технологічних ліній з виробництва цегли потужністю 30 мільйонів штук на рік кожна.

— А які у вас зв'язки з Україною?

— У вашій країні ми побудували два цегельних заводи — в Івано-Франківську і в Ромнах на Сумщині. Встановили кілька технологічних ліній. Уклали контракт на поставки обладнання для цегельного заводу в Кривому Розі.

Відзначу, що з Кривим Рогом у нас налагоджено дуже хороші зв'язки. Там ми підписали додаток до раніш укладеного договору і почали розраховуватися товарами, оскільки ні у вас, ні у нас немає вдосталь валюти. Із Кривого Рога ми одержуватимемо залізну руду для одного з наших металургійних комбінатів, а відправлятимемо в Україну акумулятори, кабелі, інші товари і матеріали.

— Ви задоволені співробітництвом з українськими партнерами?

— Так, воно вигідне для обох сторін. Нещодавно наша делегація побувала в Києві, вела переговори з президентом місцевого концерну з виробництва будматеріалів паном Золотарьовим. У січні між нами відбудеться новий раунд переговорів і, мабуть, буде укладено договір. Ми маємо намір також поставляти запчастини для нині діючих заводів, побудованих за нашого сприяння. Українці виявили інтерес до нашого обладнання для цегельних заводів малої потужності, до обладнання з виробництва черепиці. І що найголовніше — жодна з сторін не претендує на оплату у валюті. Метал, залізна руда, вугілля — ось що ми будемо натомість одержувати з України.

— Як, на вашу думку: тепер важче працювати, ніж раніше?

— Поки що важко, але цікаво. Раніше усі договори проходили через посередника — зовнішньоторговельну організацію. Від нас мало що залежало. Тепер же — навпаки. І в цьому дуже важливу роль відіграють особисті контакти, довіра, підприємництво. Хоч не можна сказати, що держава нам не допомагає. От, скажімо, сьогодні Болгарія потребує електроенергії. Наша фірма одержала дозвіл закупити її в Україні, якщо вдасться, звичайно. Словом, ми готові розширювати наше співробітництво з українськими організаціями. Наша адреса: Софія, вул. Гурко, 12. Тел. 882358, факс 875461.

Інтерв'ю провів Василь ЖУКІВСЬКИЙ.

Експрес-інформація

ЧЕРГОВА СПРОБА ДОМОВИТИСЯ

У Женеві відновилися переговори представників супротивних угруповань Боснії і Герцеговини. Сторони продовжують обговорювати план мирного врегулювання конфлікту, запропонований співголовами женевського процесу С. Венсом і Д. Оуеном. Учора до Женеви прибув також Президент Сербії С. Мілошевич і голова Президії Боснії і Герцеговини А. Ізетбегович, який брав участь у засіданні членів Організації «Ісламська конференція» в Дакарі.

ГОТОВІ СІСТИ ЗА СТІЛ ПЕРЕГОВОРІВ

Троє сомалійців загинуло і п'ятеро поранено під час сутички між бойовиками двох головних збройних угруповань Сомалі, в яку пізніше втрутилися американські військовики.

Тим часом представник держдепартаменту США заявив, що лідери майже всіх ворогуючих формувань Сомалі погодилися брати участь у мирній конференції в Аддіс-Абебі, яка відкриється 15 березня.

ОРІЄНТУЮТЬСЯ НА «ВЕЛИКОГО» СУСІДА

Зустріч Президентів Вірменії і Росії Л. Тер-Петросяна і Б. Єльцина відбулася у Москві. Сторони обговорили питання економічного співробітництва, зокрема скасування експортних тарифів у торгівлі між двома країнами і ситуацію в Нагірному Карабасі. Члени вірменської делегації також зустрілися з російським Прем'єр-міністром В. Чорномирдіним.

НАДЗВИЧАЙНЕ ЗАСІДАННЯ

Ліги арабських держав на рівні міністрів закордонних справ розпочалося вчора в Каїрі. Представники держав — членів цієї організації обговорюють проблему, яка виникла у зв'язку з депортацією Ізраїлем 415 палестинців. Як відомо, ці люди й нині перебувають у важкодоступному гірському районі Лівану.

ПРОВОДЯТЬ САМОСТІЙНУ ПОЛІТИКУ

Розпочалося восьмиденне турне по країнах Південно-Східної Азії Прем'єр-міністра Японії К. Міядзави. Як вважають спостерігачі, цим кроком Токіо хоче підкреслити, що має намір проводити зовнішню політику в регіоні без огляду на Вашингтон.

ПОМОЛИМОСЯ ЗА МИР

Три тисячі віруючих зібралися в храмі Святого Авраама в Барселоні, щоб разом помолитися за встановлення миру на землі. Цей молебень — відповідь на заклик папи Іоана Павла II до усіх віруючих, домагатися розв'язання конфліктів на Балканах, Кавказі та в інших регіонах світу.

За повідомленнями наших власних кореспондентів та зарубіжних інформагентств.

Точка зору

Економічна катастрофа, що спіткала Україну, в останні місяці небезпечна не так подальшим сповзанням національної економіки, як повною зневірою у майбутнє і найжорстокішою апатією, котра охопила всі верстви населення нашої країни.

Сьогодні важко сказати, чи була ця ситуація спровокована тонкою політичною грою колишніх владних структур, чи пояснюється їх повною некомпетентністю.

І неважко передбачити, що коли почнеться черговий виток «боротьби» з тіньовою економікою, результат її буде відомий наперед. У всьому звинуватять підприємців з їх «родимими плямами» — комерційними магазинами, «іномарками» і кооперативами.

Можливий і інший варіант — під слідство потраплять представники держструктур. В цьому разі це гарантія того, що ми з притаманним нам розмахом не почнемо очорнювати державний апарат, та й хто зможе провести лінію, що розділятиме інтереси чиновників і «тіньовиків», які діяли через одні й ті самі комерційні структури!

Час нарешті зрозуміти, що причина хвороби не в минулому, а в теперішньому.

УРЯД НАДІЇ ДЛЯ НОВОЇ УКРАЇНИ?

АДЖЕ вже всім ясно, що зазначені дії не піднесуть авторитет нового уряду, від якого всі люди із здоровим глуздом чекають якомога швидшого проведення радикальних ринкових реформ.

Тому головне питання сьогодні — чи зможе новопризначений уряд стати реформаторським? Для цього є всі об'єктивні умови, починаючи з кадрового складу Кабінету міністрів і закінчуючи реальною владою, одержаною ними. А головне, багато хто дивиться на уряд Л. Кучми як на останню надію народу України на краще життя не в майбутньому, а сьогодні.

Якою ж ми бачимо майбутню реформу?

Першим її етапом має стати «обвальна» приватизація, а точніше, має спрацювати механізм її здійснення. Головне полягає в тому, щоб зацікавити приватизацією якомога більше представників різних верств населення, і перш за все тих людей, від яких залежить хід і темпи приватизаційного процесу.

Розберемося з малою приватизацією (торгівля і побут). Сьогодні ці підприємства передано в комунальну власність на місцях.

Як відомо, початковим етапом малої приватизації є оренда. Винних у гальмуванні цього процесу виявити нескладно, та чи варто? Простіше прийняти додаток до Закону про оренду, за яким узаконити, що право на оренду юридична особа одержує протягом місяця з дня подання заяви.

З невеликими підприємствами питання так чи інакше розв'язуємо. Що ж робити із середніми і великими підприємствами, яким чином приватизувати їх? Наша відповідь така: акціонувати, але на певних умовах. Пропонуємо свій варіант. Звичайно, цифри наведено приблизні, вони можуть варіюватися залежно від конкретних обставин. У ідеальному варіанті кожний трудовий колектив може викупити тільки 20 відсотків загальної вартості підприємства. Для придбання решти треба залучати комерційні структури, банки, іноземних інвесторів, позиковий капітал тощо. Але знову-таки постає питання пріоритетів. Тому доцільно 5 відсотків акцій безплатно запропонувати дирекції підприємства (щоб вона не гальмувала приватизацію і була забезпечена засобами існування в разі звільнення). Близько 8 відсотків акцій треба безплатно віддати адміністрації, оскільки приватизація супроводжуватиметься значними скороченнями адміністративного персоналу. А найголовніше, доцільно близько 16 відсотків акцій віддати працівникам, що потрапили під скорочення.

Контрольний пакет акцій залишається головному покупцю (цям), який (і) наймає новий апарат і визначає профіль підприємства. Таким чином, вкладаючи у підприємство 80 відсотків його вартості, а одержуючи реально лише 51 відсоток, покупець на 21 відсоток несе тягар для утримання безробітних, кількість яких зростатиме. Звільнені власники акцій, яких у них має бути мінімум втричі більше, ніж у працюючих, мусять вирішувати: повертатися їм на роботу на своє підприємство, але вже на першу-ліпшу запропоновану посаду, шукати іншу роботу чи жити на дивіденди від акцій (якщо це можливо).

Ще одна проблема — створення інфраструктури для забезпечення нормальної діяльності приватизованих підприємств, оскільки після проведення приватизації певний час буде паралізована робота системи постачання (автотранспорт, оптові склади, робота з постачальниками тощо). На нашу думку, цей період не затягнеться надовго (мінімум 1—2 тижні), бо загальні проблеми змусять підприємства об'єднатися і створити нові управлінські структури, яким на відміну від старих будуть делеговані лише певні функції — завезення товарів, їх зберігання, робота з постачальниками тощо.

Найскладніша проблема — спеціалізація майбутніх приватизованих підприємств. Звичайно ж, сьогодні вигідніше торгувати колготами і цигарками, ніж хлібом, м'ясом, молоком чи городиною. І хоч спеціалізація — суто ринковий процес, який має розбудовуватися природним шляхом, на першому етапі тут, можливо, буде потреба у втручанні місцевої влади.

ТЕПЕР про так звану велику приватизацію. Наведемо один приклад. У Києві є досить відомий завод військового профілю з кількістю працівників 15 тисяч чоловік. Сьогодні підприємство зупинено, і персоналу виплачують середньомісячну заробітну плату у розмірі 2,3 тисячі купоно-карбованців. Півроку тому одна англійська фірма пропонувала перепрофілювати завод на виробництво відеотехніки за умови скорочення управлінського апарату на 90 відсотків (3 тисячі чоловік). Адміністрація заводу відмовилася працювати з англійською фірмою. Цей приклад наочно демонструє майбутнє нашої приватизації. Якщо сьогодні не буде розроблено механізму зацікавленості у приватизації директорського корпусу, апарату управління і хоча б частково не буде забезпечено майбутнє звільнюваних людей, про будь-яку приватизацію годі й говорити.

Ключовим моментом реформи, що здійснюється, є власність на землю. Соціологічні дослідження засвідчили, що переважна більшість наших громадян — прихильники приватної власності на землю.

А хто ж проти? Сто депутатів-аграрників та сто комуністів, які блокують розв'язання цього питання. І це в країні, де історично земля майже завжди була приватною власністю!

То навіщо нам така Верховна Рада? Заявляючи, що в разі приватизації почнеться повсюдна спекуляція нею, насправді противники проведення кардинальної реформи на селі бояться, що селяни нарешті вийдуть з кріпацької залежності.

Чому не розвивається фермерство? Та тому, що земля не належить людині, яка її обробляє. Отже, берегти її і вкладати в неї свій капітал не треба. З цієї ж причини затримуються і іноземні інвестиції, так потрібні нашій хворій економіці. Адже, вкладаючи кошти в об'єкт інвестування, іноземець не гарантований від того, що землю, на якій розміщується його підприємство, не відберуть.

Приватна власність на землю, вільна її купівля або продаж — це стрижень реформи. Без розв'язання цієї проблеми нам просто нема сенсу іти далі.

І ОСТАННЄ про приватну власність. Це житлове питання. Необхідно створити ринок квартир. Хай люди купують їх, продають, віддають, міняють. Ми самі розберемося, скільки кому треба житлоплощі. І хай одинока пенсіонерка або колишній апаратник самі вирішують, чи потрібна їм розкішна квартира в старому будинку і жебрацьке існування в цій квартирі, чи їх влаштує однокімнатна квартира в панельному будинку і забезпечена старість.

ОКРЕМО стоїть питання про підтримку підприємництва. Доки не створено цивілізованих умов для його нормальної життєдіяльності, воно розвиватиметься за традиційною схемою, прийнятою у злодіїв в законі: «купив — продав — украв — сів»!.

Досі за всіх гучних заяв про побудову ринкової економіки недержавний сектор залишається найнезахищенішим і, на жаль, ледь животіє. Патологічна неприязнь до багатих, виплекана за 75 років і вже генетично закладена в нас, досі незмивним тавром лежить на кооперативах, малих підприємствах та СП, викликаючи люту ненависть обивателя.

Тому першочергове завдання цього уряду полягає в тому, щоб не просто ініціювати закони, котрі захищатимуть підприємництво, а створити механізм відродження середнього класу, що стане головною опорою відродженої й цивілізованої України.

Для цього необхідно насамперед розробити і прийняти закон про стимулювання розвитку малого й середнього підприємництва, в якому визначити його роль і місце в період становлення ринкових відносин, накреслити необхідні заходи по поданню допомоги з боку місцевої державної адміністрації й багато іншого.

У майбутньому законі необхідно розробити систему пільг й пільгового кредитування для новостворених кооперативів та малих підприємств, спрямованих на реалізацію соціально-економічних програм, розвиток та обслуговування сільськогосподарського виробництва, фермерських господарств.

Доцільно внести зміни до Закону України «Про податок на добавлену вартість», передбачивши зменшення ставки останнього до 10 відсотків, особливо на продукцію й товари, що реалізуються в межах України, оскільки в кінцевому підсумку податок лягає важким тягарем на плечі найменш забезпечених верств населення.

Наступний етап реформ — це зміна законодавства у зовнішньоторговельній діяльності, наповнення валютного бюджету країни.

Насамперед про податок на експортні та бартерні операції. Назвати його просто шаленим — означає, не сказати нічого. Звідки ж візьметься валюта в бюджеті, коли податок на експорт піднято до 75 відсотків, а податок на бартер залишено на рівні 10 відсотків?!

Адже бартер як нецивілізована форма купівлі-продажу має поступово піти нанівець. Винятком можуть стати лише підприємства, котрі одержують з-за рубежу сировину та комплектувальні. Єдиним оправданням бартерних операцій сьогодні можуть бути відносини купівлі-продажу з країнами СНД. Тут, доки не налагодиться кредитно-грошова система, бартер необхідний.

На нашу думку, експортний податок не може перевищувати 25 відсотків і має бути диференційовано розбитий за високоліквідністю товарів, що експортуються. У цьому разі наповнення бюджету йде не за рахунок ставки податку, а за рахунок обсягу поставок. Питання ж подальшого наповнення бюджету країни треба розв'язувати нетрадиційним шляхом, тобто тимчасово стягувати податок з підприємств авансом. Засвідчене банком платіжне доручення про сплату експортного податку буде «пропуском» для експортованого вантажу на митниці.

Тоді й валютні кошти повернуться з-за рубежу для виплати експортного податку. А немає коштів — йди до банку й бери кредит. Відсоток з кредиту — знову в бюджет. І не доведеться тоді виловлювати по всьому світу злісних несплатників.

ТЕПЕР про квоти та ліцензії. Якщо ми хотіли поставити експортера на коліна, то свого досягли.

А коли подивитися на систему ліцензування й квотування інакше: продавати ліцензії та квоти за валюту залежно від ліквідності, розбивши їх вартість від 1 до 10 відсотків суми експортного контракту (оплата знову ж авансом). Тоді валюта дісталася б не чиновнику (не доведи, Господи, його до такої спокуси), а потрапила б в бюджет.

Кілька слів про транзитні ліцензії, або про реекспорт через Україну товарів, куплених понад квоти за її межами.

Припустимо, що на транзитний товар не існує ліцензій, а є невеликий авансований податок розміром 10—20 відсотків валютної вартості реекспортованого товару. Проілюструємо це на прикладі постачання понадквотової нафти. Необхідно дозволити її постачання будь-яким комерційним структурам, але на певних умовах: карбованці в Росію переводитимете самі; нафту закуповуватимете лише понад квоту; бензин й дизпаливо залишаєте в Україні і реалізуєте їх за державними та комерційними цінами; третину мазуту залишаєте в Україні і реалізуєте за державними цінами; дві третини мазуту постачатимете на експорт, а виторг розділите з росіянами порівну.

Коли так зробити, ми нарешті забудемо про паливні проблеми, котрі замість урядових розв'язуватимуть комерційні структури.

Багато хто скаже, що уряд Росії не видаватиме понадквотові дозволи. Та це вже турбота не наша, а лобі підприємницьких структур Росії.

А тепер про наших сусідів. Не можемо ми поки що по-живому розірвати економічні зв'язки з ними, інакше «доб'ємо» рештки своєї економіки.

Нам десь зрозуміла їхня неприязнь до «хохлів», котрі «тільки й чекали, щоб відділитися». Причому найстрашніше, що вона жевріє не лише на рівні обивателя, а й підігрівається зверху.

Одначе здоровий глузд має взяти гору. Доведеться все ж іти на компроміс і відновлювати міжпромислові зв'язки. Інакше страшно уявити, що станеться, коли хвиля безробіття охопить всю країну.

Мабуть, в першу чергу треба відтворити спільні комерційні банки та їхні філіали. Чим більше, тим краще. Вони мають першими зняти напруженість у міждержавних розрахунках.

Наступний етап — це спільні підприємства. Створення СП з Росією на найбільш пільгових умовах!

Не виключено, що в чомусь доведеться піти на поступки, хай тимчасові. Якщо зламаємо «становий хребет» промисловості, не потрібна нам буде тоді незалежність. Знову будемо молитися на червоний кремлівський прапор.

МИ ОХОПИЛИ лише частину проблем, оскільки завдання, що стоять перед новим Кабінетом міністрів, величезні: це й відтворення конкурентоздатної банківської системи з залученням західних партнерів; і відродження вітчизняних страхових компаній та бірж; і створення цивілізованих умов для залучення іноземних інвестицій й багато чого іншого.

Тому на закінчення поставмо точки над «і» й запитаймо себе востаннє: «Що ж ми хочемо побудувати?».

Якщо ринковий соціалізм, то ми його майже побудували. Намісники Президента на місцях відтворили при собі щось на кшталт райкомів і міськкомів (до речі, не лише будинки, а й особи ті самі), де успішно командують недержавним сектором.

Та, може, все-таки будуватимемо цивілізовану ринкову державу? І не так важливо, як вона називатиметься,— соціалістичною чи капіталістичною. Бо в багатьох країнах Заходу соціалізму значно більше, ніж у нас,— у країні державного капіталізму.

Тому вже початок реформ покаже українському народові: прийшли до влади реформатори, котрі бажають блага своїй країні, чи комуністи знову тягнуть Україну в табір злиднів, зрівнялівки й тоталітаризму.

Якщо Кабінет міністрів за проведення ринкових реформ. «Нова Україна» готова подати йому будь-яку допомогу й підтримку як в регенеруванні ідей та концепцій, так і в залученні висококласних фахівців для їхньої реалізації.

Ми готові віддати всі наші голоси на підтримку нового Кабінету, «агітувати» за нього в усіх куточках нашої країни та в цивілізованих країнах світу. Аби тільки щось зрушилося хоч трішечки в бік ринку.

Тому наступне слово за вами, пане Прем'єр! На вас дивиться вся Україна.

Хід за вами...

Володимир ФІЛЕНКО,
народний депутат України,
Сергій ПОГОРЄЛОВ,
президент Української ліги підприємств з іноземним капіталом.

«МИ ХОЧЕМО ЗНАТИ, НА ЯКІЙ ЗЕМЛІ ЖИВЕМО»

Заявив науковцям віце-прем'єр-міністр України Володимир Дем'янов на нараді з питань бонітування та вартісної оцінки земель, що відбулася вчора у Києві. Виступи ж спеціалістів можна звести до однієї загальної відповіді: на українській, з усіма витікаючими з цього наслідками! Бо дати вартісну бонітетну оцінку грунтів України за чотири місяці, як цього вимагає Кабінет міністрів, на думку директора інституту УкрНДІЗемпроект Леоніда Новаковського, дуже важко. Така поспішність не може не позначитись на якості робіт, для виконання яких, до речі, необхідно 330 мільйонів карбованців.

Та щоб вийти із ситуації, в якій опинилося сільське господарство України, за словами першого віце-прем'єр-міністра Ігоря Юхновського, необхідно встановити розумний податок на землю у натуральній формі. А для цього треба визначити ціну землі. Взагалі, як було сказано в обговоренні, це перша нарада, на якій чітко сформульовано державне замовлення на бонітування грунтів. До цього говорилося лишень про земельний кадастр. Державне ж завдання, як мовиться, не обговорюють, а виконують, зважаючи й на те, що без бонітування й оцінки земель неможливе проведення земельної реформи взагалі.

Юрій НЕСТЕРЯК.

У НАЦІОНАЛЬНОМУ БАНКУ

Національним банком України 12 січня 1993 року встановлюється курс українського карбованця до валют країн рублевої зони.

Код рубля	Курс купівлі	Курс продажу
834 (Білорусь)	1.4218	1.4360
835 (Казахстан)	1.5100	1.5251
836 (Узбекистан)	1.5100	1.5251
837 (Таджикистан)	1.3500	1.3600
838 (Туркменістан)	1.4500	1.4645
839 (Киргизія)	1.2100	1.2221
843 (Молдова)	1.3000	1.3130
844 (Вірменія)	1.1500	1.1615
848 (Азербайджан)	1.0000	1.0100
849 (Грузія)	0.9000	0.9090
853 (Латвія)	1.0000	1.0100
854 (Литва)	1.2100	1.2221
858 (Росія)	1.5385	1.5539

ГОЛОВНЕ ВАЛЮТНО-ЕКОНОМІЧНЕ УПРАВЛІННЯ.

* * *

Національний банк України на доповнення до телеграми від 30 листопада 1992 року № 27007/92 продовжив до 15 січня 1993 року залік взаємної заборгованості підприємств України та Росії. У цей період необхідно завершити оплату заборгованості, що виникла станом на 16 листопада 1992 року, за фактично поставлені товари, виконані роботи та надані послуги.

Документи по заліку слід представити Розрахунково-касовому центру Національного банку України до 15 січня 1993 року.

До уваги уряду

ХТО В ЛІСІ ГОСПОДАР?

Якщо ми справді йдемо до ринкової економіки, то повинні повернути в приватне користування всі лісові масиви, які до колективізації належали селянам. Існуюча державна, а точніше командна, форма ведення лісового господарства не дала бажаних результатів. Вона повністю себе вичерпала. Система лісового господарства, яку маємо нині, фактично безконтрольна. Коли бути об'єктивним, то Міністерство лісового господарства практично було створене для обслуговування партійної еліти, членів їхніх сімей, інших високопоставлених чиновників.

З практики можу сказати, що міжгосподарські лісгоспи Волині, створені в 1976—1978 роках на базі розладнаних і низькопродуктивних лісів колгоспів і радгоспів, працюючи без жодних дотацій, за ефективністю господарювання довели свою перевагу над державними. Наприклад, собівартість приросту кубометра деревини на корені в них удвічі нижча на відміну від державних. Спілі й пристигаючі ліси збільшилися.

Я, звичайно, за різні форми власності, але проти того, щоб повністю забрати в селян ліси, які їм належали. Погоджуюся, що в колгоспах і радгоспах лісове господарство ведеться незадовільно, проте селяни тут ні при чому. Виною у всіх бідах була політична командна система, її керівництво. Варто подивитися на ведення лісового господарства у Фінляндії. З 20 мільйонів гектарів лісу, які має ця країна, лише четверта частина належить державі, а 70 відсотків — приватна власність. Стабільність в організаційних формах лісокористування, яка в основному грунтується на приватній власності дрібних лісогосподарників, забезпечила маленькій країні те, що вона сьогодні живе в основному за рахунок лісу і посідає друге місце в світі після Канади з експорту паперу та картону, четверте — з вивозу целюлози і пиломатеріалів.

Я далекий від того, щоб усе це сьогодні чи завтра було і в нас. На мою думку, для України найбільш вигідним варіантом стало б виділення в окрему категорію «селянських лісів», закріплення їх не за колгоспами чи радгоспами, а за сільськими громадами, і створення на цій базі спеціалізованих лісогосподарських підприємств — сільських лісгоспів. Селянські ліси, як показує практика Волині, відіграють значну роль у забезпеченні пайовиків і сільського населення деревиною, виробами з неї. Реалізаційна вартість деревини тут у кілька разів менша, ніж у державних лісгоспах. Але я за те, щоб до вирішення цієї проблеми підходити тверезо, по-господарськи. Бездумне вилучення лісів з користування селян створює соціальну напруженість. Про це свідчать триденний страйк трудівників колгоспу «За перемогу» та протести селян колгоспів імені І. Франка, імені Пархоменка Любешівського району, колгоспів імені Суворова, «Буцинський» Старовижівського району, де вже проводилася незаконна передача лісів без згоди і відома селян до складу держлісгоспу без відшкодування за невикористані затрати.

Що я пропоную? Реформу лісокористування необхідно починати з ліквідації Міністерства лісового господарства. В розвинених країнах світу органи лісового господарства входять до складу Міністерства сільського господарства, що доцільно зробити і в нас. Замість обласних управлінь лісового господарства в обласних управліннях сільського господарства варто створити відповідні відділи по лісу, як це було до 1960 року. А за державними лісгоспами слід закріпити ліси неексплуатаційного значення: заказники, заповідники, національні парки тощо. Експлуатаційні ж ліси віддати приватизованим лісогосподарським підприємствам, сільським громадам і фермерам. Я рекомендував би приватну власність обмежити поки що 50—100 гектарами, а колективну власність взагалі не обмежувати.

Григорій КВ'ЯТКОВСЬКИЙ,
провідний спеціаліст Волинського обласного управління сільського господарства та продовольства.

Нові люди

«ГОЛОДНІ НЕ БУЛИ І НЕ БУДЕМО»

Зізнаюсь чесно, на вулицю Братиславську, де в добротному власному будинку живе подружжя пенсіонерів Колосовичів, я йшов не без хвилювання. Познайомив нас років п'ять тому їхній попередній сусід-«доброзичливець». Живуть сякі-такі куркуляки, сигналив він у всі інстанції, свиней годують два десятки, три хати мають, три машини. Розібратися з ними треба! А як і справді, думав я дорогою, дійняв їх люмпенізований сусід своїми «сигналами»! Це ж поросят порізали, хати продали і живуть тепер Колосовичі пошуками дешевенької магазинної ковбаски.

— Та ви що? — усміхнулася Валентина Федорівна. — Хат у нас не три, а шість. І машина інша — не «Жигулі», а «Волга». Я оце якраз на базар збираюся. Понесу півнів, сотні зо дві яєць, ще дещо.

Як з'ясувалося, не спасували Колосовичі під зливою скарг і анонімок, не зігнулися перед численними комісіями і окремими перевіряючими, а продовжують жити, як і жили. Тобто встають о п'ятій ранку, порають двох корів, бичка, свиню, п'ять десятків гусей, близько сотні курей. Нишпорять по навколишніх ярках і лісосмугах, заготовляючи на зиму сіно, купують чи дістають у колгоспах зернові відходи, гичку, інші корми. Правда, структуру свого господарства дещо змінили. Свиней десятками вже не вирощують — невигідно, бо кормів накупитися неможливо. Дуже дорогі. Пробували років зо три тому взяти підряд у хлібоприймальному підприємстві, та ледве не «прогоріли». Ціле літо Едуард Йосипович викручувався, як міг, добуваючи корми. Сподівався, що директор дотримає слова і допоможе зробити запас на зиму. Коли ж переконався в протилежному, написав заяву на розрахунок. Відтоді, крім власного господарства, нічим іншим Колосовичі не займаються.

Замість свиней завели 40 вуликів. Щоб мати надійне підгрунтя, купили в Компаніївському районі дачу — звичайну сільську хату з городом. Улітку живуть там, а восени і взимку — в Кіровограді. Тут теж не сидять склавши руки. Я тільки дивувався, слухаючи, скільки багатства творять вони на міських чотирьох сотках. Майже половину ділянки займає теплиця. Десь у лютому землю в ній заливають окропом, розігрівають і садять цибулю, редиску, огірки. Зібравши урожай, саджають помідори, але їх уже доглядають діти і онуки. Колосовичі-старші «відкочовують» з пасікою в компаніївські степи, садять і обробляють город, розводять птицю.

Я поцікавився, який же прибуток мають вони щодня, продаючи на базарі молоко, яйця, овочі, тих же курей і гусей.

— Треба підрахувати, — замислилася Валентина Федорівна. — Скільки прибутку маємо на рік, а потім розділити на дні. Ось минуле літо було для пасічників невдалим. Взяли ми лише півтори тонни меду — вважайте 750 тисяч. Корови дою, масло, сир роблю. Правда, не тільки на ринок. Корови в нас на три сім'ї. Спочатку себе й дітей забезпечуємо, а вже потім продаємо, що залишається. Не голодуємо й надалі, думаю, голодувати не будемо — заробимо. Але жаль дивитися на тих, хто у нас купує, особливо — пенсіонерів. Сир коштує 60 купонів, гуска — 450. То ми вже їм дешевше відпускаємо. Десь на третину.

І тут Валентина Федорівна з Едуардом Йосиповичем як узяли в роботу наш уряд спільно з Верховною Радою та Президентом, то я просто не знав, на яку ногу ступити. Про які ринкові реформи, допитувалися вони, може йтися, коли той, хто власною працею виробляє продукти, затиснутий у лещата цін, дефіцитів, вимушений давати хабарі бюрократам, щоб збути свою продукцію.

— Ви скажіть, чому я маю три тонни меду і ось уже два роки не можу його продати там, де хочу? — обурювався Едуард Йосипович. — Навіщо мені ліцензії й дозволи на реалізацію, коли воно моє? Якби був у нас справжній ринок, я обміняв би той мед у Латвії на РАФа чи в Ульяновську на УАЗ. Або його за долари продав би, купив би бензин за доступними цінами, а не платив би по дві тисячі за каністру.

Незважаючи на достатню поінформованість, Колосовичі до політики ставляться досить прохолодно. За народ у нас поки що ніхто не дбає, на мітинги ходять ті, хто нічого робити не хоче. Краще б узявся кожен, як вони, за якесь конкретне діло. Той худобу вирощував би, інший — нутрій і шапки з них шив. Та ще щоб закони були такі, які захищають трудівника, а не спекулянта. І щоб більше 20 мільйонів карбованців нікому мати не дозволялося.

— Так ти ж сама вже мільйонерка, — добродушно підсміювався з дружини Едуард Йосипович.

— Такі гроші, як у мене, нехай мають. Вони зароблені, а не вкрадені у держави.

Ось і розберися в психології приватника. Здавалося б, тільки радіти йому від нинішнього безладдя, робити гроші, а він ремствує. Може, це й справді національна риса характеру українця? Він не проти грошей, не проти великого добра й достатку. Головне, аби вони були чесно зароблені.

Микола ВОЛОК,
власний кореспондент «Голосу України».
Кіровоград.

Актуальне інтерв'ю

На першій спільній конференції «Національна безпека Росії і України: виклики сучасності та можливість спільних рішень» («ГУ» за 24 грудня 1992 року) голова Ради російського Центру економічних і політичних досліджень, автор відомих «500 днів» Григорій ЯВЛІНСЬКИЙ почав свій виступ українською мовою. Бо він, як відомо, уродженець України. Це було, звичайно, приємно, але не головне. Головним був зміст промови, в якій Явлінський змалював економічну ситуацію в Росії і зазначив, що, по-перше, подальше її погіршення є головною загрозою національній безпеці. По-друге, що російська ситуація мало чим відрізняється від української. З усіма наслідками, що з цього випливають. Г. Явлінський, зокрема, назвавши головним «ворогом» наших економік можливу гіперінфляцію, сказав:

Григорій ЯВЛІНСЬКИЙ: «НА СТАДІОНІ НАШОГО «ПІНОЧЕТА» МОЖЕ ОПИНИТИСЯ БУДЬ-ХТО...»

— Гіперінфляція поставить нас перед зупинкою виробництва. Попереднього інфляційного шоку наше народне господарство уникло завдяки тому, що російська економіка виявилася здатною не підкорятися жодному економічному законові. За жорсткої державної фінансової політики в нас раптом з'явилися приблизно сорок тисяч центральних банків, у ролі яких взаємно виступили підприємства. З'ясувалося, що вони зібралися і сказали одне одному: ну нема грошей і не треба, будемо здійснювати поставки без усяких грошей, для нас вони не обов'язкові. Це, звичайно, жарт, але економіка функціонувала. Всі виявилися банкрутами, в Росії склалася трильйонна платіжна криза, ніхто нікому нічого не платив, але всі працювали. Така ситуація справила величезне враження на всіх. Головне полягало в тому, щоб зібрати трохи грошей на зарплату працівникам. Але оскільки робоча сила в нас дешева, то гроші на неї десь завжди знаходили. Є підприємства, які працюють на одну десяту своїх потужностей, але ціни вільні, підприємства-монополісти, тому, завищуючи ціни, вони завжди мають прибуток і утримують працюючих. І всі задоволені. Та ж обставина, що нічого нема, нікого не хвилювала і не хвилює. Адже підприємства державні. Тож доки не відбудеться «розлучення» між державним бюджетом і підприємствами, що сидять на дотаціях, державна жорстка фінансова політика завжди викликатиме сумніви.

Вихід же з гіперінфляції може бути — я цього боюся — тільки через якесь політичне позаекономічне рішення. Відвернути від гіперінфляції економічними методами в наших умовах неможливо. Всі почнуть шукати політичні шляхи стабілізації. Тут ми впритул і підходимо до проблеми національної безпеки. Та жахлива економічна ситуація, яка склалася сьогодні практично в усіх суверенних державах, на мій погляд, є найбільшою загрозою національній безпеці всіх держав, загрозою їх національним інтересам.

Після таких песимістичних заяв журналісти зажадали від Г. Явлінського пояснень.

— Можливо, така ситуація складається тому, що в урядах мало професіоналів?

— Що ми розуміємо під професіоналізмом у цій ситуації? Можна бути чудовим директором, взагалі дуже розумною людиною, але професіоналізм — це зіставлення ваших знань і потенціалу із ситуацією. Не з тим, що я, мовляв, щось знаю, а з тим, що сьогодні відбувається.

— А конкретніше?

— Мене, наприклад, хвилюють спроби впровадження національних валют і проведення грошових реформ. В Аргентині, приміром, протягом десяти років провели шість грошових реформ. Допомагали їм усі, але всі шість реформ провалилися. І вони не вводили власну валюту, а тільки здійснювали грошові реформи. А введення власної валюти вимагає перед початком процесу майже стопроцентного обгрунтування успіху. І навіть після цього може нічого не вийти. А коли нема обгрунтування, то це дуже небезпечний захід.

Сьогодні ми можемо зберегти те найдорожче, що маємо: свободу преси, висловлювань, політичних партій, те, що створює передумови для формування громадянського суспільства.

— Тобто ми можемо все це втратити, коли доведеться вдаватися до політичних методів подолання економічної кризи. Ви це мали на увазі?

— Я сказав, що виходити з гіперінфляції, особливо враховуючи наші традиції і досвід, ми можемо таким чином — скажемо: «Досить демократії, давайте встановимо залізний порядок, наведемо дисципліну, знизимо ціни, схопимо за шию лавочників тощо».

— Але ж є розмови про те, що нам потрібен «цивілізований Піночет»...

— Я не знаю, що це таке. Піночет починав з розстрілів на стадіоні, і в нас на стадіоні може опинитися будь-хто. І тоді подивився б на того розумника, як він говорив би, «цивілізований» чи «нецивілізований» Піночет. Треба уникнути такого розвитку подій. А ми, як завжди, недооцінюємо вплив економічних процесів на політичну владу. Це найстрашніше, що ми сьогодні маємо. Якби в Україні і Росії стабілізувалася економіка, то не існувало б і багатьох політичних проблем.

— Це ж зрозуміло...

— А коли зрозуміло, то треба чесно сказати, що є політичні гасла, а є об'єктивні економічні реалії, тому давайте розкладемо їх у різні кошики і займемося тим, що першочергове. А саме економікою.

— Сьогодні ведуться розмови й про те, що певні сили як в Україні, так і в Росії навмисне затримують економічні реформи, люмпенізують населення, щоб мати можливість прийти до влади під більшовицькими гаслами?

— Тут є дві обставини. Ви ж, певно, ще зі школи пам'ятаєте розповідь вчительки про те, що первісні люди сиділи в печерах, бачили блискавку, і не розуміючи її природи, вигадували найдивовижніші пояснення. Тож і сьогодні люди, лякаючись нестабільності, говорять самі собі: «Ми такі хороші, а навколо все так погано. Це неспроста, хтось нам шкодить». Так народжуються міфи. Це перша обставина. Другу ми теж внаємо: згадайте, «певні сили», «нам підкидають ідейки». Це ми теж уже проходили. А означає воно одне: ти нічого не знаєш і не розумієш, але говориш, що є певні сили, що підкидають «ідейки». Це самообман.

— А що ви можете сказати про те, що кваліфіковані кадри залишали і залишають сьогодні Україну і їдуть, наприклад, до Москви? Ви ж певною мірою теж продукт цього процесу.

— На це я можу відповісти так: в одному з квітневих номерів «Московских новостей» я знайшов слова члена російського кабінету про те, що Явлінський сьогодні, мовляв, тому не при владі, що він українського походження і за своїми поглядами федераліст.

— А хіба це не так?

— Я за своїми переконаннями федераліст.

— А що ви думаєте про роль української діаспори в Москві в наведенні мостів між Україною і Росією?

— Вся свідома українська діаспора в Москві, коли обговорює проблеми, пов'язані з Україною, закінчує, як правило, однією тезою: ну приїдеш ти завтра до Києва, скажеш, що ти хочеш співробітничати, а післязавтра тобі скажуть, що ти — «рука Москви». На цьому розмови й закінчуються.

— А в Москві ви не боїтеся «етнічних чисток»?

— Ну що ви...

— Дякую.

Записав
Володимир СКАЧКО.
Москва — Київ.

В партійних організаціях республіки

Лібералізм — як дзеркало майбутнього

Чим старшою стає наша незалежність, тим більше ми відчуваємо потребу перейти нарешті від розмов «про демократію» до справ, які цю демократію наближують. І тут неодмінно виникає питання про модель цього переходу.

Один із варіантів відповіді був запропонований недавно на міжнародному двотижневому семінарі, що відбувся в Києві. Тема семінару: «Практика демократичного суспільства: кампанії і вибори». Учасниками семінару були представники двадцяти політичних партій України. Організаторами (за підтримки уряду Канади) виступили три правлячі партії Канади — Ліберальна, Прогресивна консервативна і Нова демократична. З українського боку семінар організували Верховна Рада України, Інноваційний політологічний центр (Київ) та кіностудія «Галичина-фільм» (Львів).

Унікальність семінару з проблем організації виборів на багатопартійній основі полягає в тому, що всі аспекти виборчої кампанії, її правові та законодавчі рамки, структура, організація, фінансування, роль реклами й засобів масової інформації були висвітлені в зіставленні канадського досвіду та української практики.

— Канадська виборча практика підходить Україні більше, ніж, приміром, американська, тому що канадське суспільство й політики більше схожі на українські, — вважають відомі канадські україністи, професори Говард Астер і Петер Поточний.

Можливість же дізнатися й осмислити нове і зробити вибір учасникам семінару була надана повна. Виборче право, адміністрація й керівництво, стратегія й політичні кампанії в Канаді, багатопартійність в Україні, стан виборчого законодавства України, прогноз та перспективи виборчих кампаній, соціальний рейтинг політичних сил і політичні технології в Україні — ось неповний перелік тем і проблем, розглянутих на цьому семінарі.

З'ясувалося, що в розвинутих країнах держава підтримує політичні партії матеріально. Наприклад, під час виборчих кампаній у Канаді кожний кандидат отримує половину коштів із загальної суми, витраченої в передвиборчій кампанії. І робиться це неспроста: політичні партії складають основу політичної системи та демократії в цивілізованих суспільствах. Ми дізналися також про те, що в Канаді та інших країнах Заходу підприємцям, державі вигідно вкладати гроші в розвиток і підтримку тих чи інших політичних партій, проведення їхньої виборчої кампанії, оскільки ці кошти не оподатковуються, а згодом можуть дати політичні дивіденди.

Схоже, що й керівникам нашої держави доведеться зрозуміти: державна підтримка політичних партій парламентського типу, завдання яких — збалансувати політичну ситуацію, забезпечити свій вплив на різні соціальні верстви і групи населення, захистити державу від появи суперрадикальних партій «нового типу», — має бути закріплена законодавчо. Саме через Закон про оподаткування вирішується це питання в Канаді, Німеччині, Великобританії, США.

— Ваші політичні партії сьогодні слабкі й нечисленні. Вони більше схожі на дискусійні клуби, ніж на партії, що йдуть до влади, — говорили канадці. — Але нема сумніву в тому, що завтра все може змінитися. Політичні організації почнуть блокуватися: «ліві», «праві», центристи. Саме партіям центристського напряму судилося, мабуть, грати в суспільстві ту консолідуючу миротворчу роль, яка сьогодні поки що тільки заявлена в їхніх програмах...

Однак висновки робили не тільки канадці. Генеральний директор Інноваційного політологічного центру Л. Тупиченко сказав, що семінар лише підтвердив правильність курсу на допомогу політичним партіям України в їхньому прагненні стати реальною політичною силою. Тому що коли держава не підтримає багатопартійність, партії не зможуть зміцніти і відіграти свою роль у створенні демократичної держави України.

Олена РОМАНЕНКО,
керівник прес-служби Ліберальної партії України.

Посаг на всі часи

КОЛЯДУЄ МАЙДАН — ОЖИВАЄ НАДІЯ

Цього січня незалежна Україна на своїх майданах колядувала, славила народження Ісуса Христа, просила Божої благодаті. І на головному майдані нашої столиці — на майдані Незалежності протягом усіх Різдвяних свят не мілів людський потік, не стихали колядки. Особливо вони нас радували, коли звучали з вуст п'ятилітніх чи семилітніх дітей — нашої надії, нашого майбутнього. То, звісно, прикро, що чимало маленьких киян ще не можуть по-справжньому заколядувати, як, скажімо, їхні ровесники зі Львова чи Коломиї, що їхня «коляда» нерідко зводиться до отих жартівливо-побутових рядків: «Коляд-коляд, колядниця, Добра з медом паляниця. А без меду не така — Дайте, дядьку, п'ятака». Але будьмо реалістами. Не може протягом року відродитися все те, що витоптувалося-нищилось, піддавалося ідеологічній анафемі протягом десятиліть. Але перші зерна, засіяні нашим національним відродженням, уже зійшли — і це має нас найбільше тішити.

Певна річ, що вогні різдвяних ялинок помітно потьмяніли в наших очах від нових цін, з якими ми зіткнулися цими днями в магазинах, що не кожна дитина одержала різдвяний подарунок.

Але Різдво Христове — це не тільки і не стільки кутя, коляда, ялинка... Це передусім надія. Надія, що з Божою допомогою ми нарешті наведемо лад у своїй державі, заживемо як люди. Одне слово, «запануєм у своїй сторонці».

І так буде! Не вірите? А я повірив, зупинивши погляд на обличчі дівчинки, яка стала на коліна на дерев'яному помості посеред майдану Незалежності і словами молитви просить-благає благословення і щастя для своєї згорьованої Вітчизни, для свого народу. Скільки в її очах незнищеної віри, живої надії, бо з Богом у серці починає ця дитина свій шлях.

Отже, ми ще живі. І наші радощі, і наші свята ще попереду.

Роман ВАТРИЧ.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

ДЕКРЕТ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПРО УКЛАДЕННЯ ДОГОВОРІВ ОРЕНДИ ПРИМІЩЕНЬ ПІДПРИЄМСТВАМИ Й ОРГАНІЗАЦІЯМИ ТОРГІВЛІ, ГРОМАДСЬКОГО ХАРЧУВАННЯ ТА СФЕРИ ПОСЛУГ

З метою забезпечення стабільної роботи підприємств і організацій торгівлі, громадського харчування та сфери послуг у період їх комерціалізації відповідно до Декрету Кабінету Міністрів України від 15 грудня 1992 р. № 10-92 «Про заходи щодо завершення комерціалізації підприємств і організацій державної торгівлі, громадського харчування та сфери послуг» Кабінет Міністрів України **постановляє:**

1. Державним підприємствам і організаціям — орендодавцям приміщень, в яких розміщені структурні підрозділи торгів, трестів, об'єднань, фірм, управлінь, комбінатів та інших аналогічних їм підприємств і організацій, що ліквідуються, укласти до 1 березня 1993 року за вимогою створюваних у процесі комерціалізації підприємств державної торгівлі, громадського харчування та сфери послуг договори оренди приміщень, які вони займають, відповідно до Закону України «Про оренду майна державних підприємств та організацій».

До затвердження Кабінетом Міністрів України методики розрахунку орендної плати та її граничних розмірів зберегти розміри орендної плати за користування вказаними приміщеннями на рівні, встановленому договорами оренди, укладеними з торгами, трестами, об'єднаннями, фірмами, управліннями, комбінатами та іншими аналогічними їм підприємствами й організаціями, що ліквідуються в процесі комерціалізації.

2. Цей Декрет набуває чинності з дня опублікування.

Прем'єр-міністр України
Л. КУЧМА.
Міністр Кабінету Міністрів України
А. ЛОБОВ.

м. Київ
29 грудня 1992 року.

ДЕКРЕТ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПРО ПОРЯДОК ОБКЛАДЕННЯ МИТОМ ПРЕДМЕТІВ, ЯКІ ВИВОЗЯТЬСЯ (ПЕРЕСИЛАЮТЬСЯ) ГРОМАДЯНАМИ ЗА МИТНИЙ КОРДОН УКРАЇНИ

Кабінет Міністрів України **постановляє:**

1. Установити, що предмети, які вивозяться (пересилаються) за митний кордон України громадянами України, іноземними громадянами та особами без громадянства (надалі — громадяни), підлягають обкладенню митом за ставками згідно з додатком.

Предмети, не зазначені у додатку до цього Декрету, при їх вивезенні (пересиланні) за митний кордон України обкладаються митом у розмірі 100 процентів їхньої внутрішньої роздрібної ціни на підставі товарного чеку.

2. Від сплати мита звільняються такі предмети, які вивозяться (пересилаються) за митний кордон України:

а) товари (крім винно-горілчаних і тютюнових виробів, продуктів харчування) загальною вартістю, що не перевищує двократного розміру мінімальної заробітної плати, або у розмірі, що не перевищує суму, еквівалентну іноземній валюті, зазначену у в'їзній митній декларації, за умови використання цієї валюти на придбання таких товарів;

б) предмети особистого користування, що тимчасово вивозяться (пересилаються) за митний кордон України;

в) речі, що вивозяться (пересилаються) при переселенні громадян на постійне місцепроживання за кордон;

г) горілчані вироби у кількості 1 літра, вино — 2 літрів, тютюнові вироби — 200 цигарок (або 200 грамів цих виробів) на одну особу.

3. Заборонити громадянам вивезення за митний кордон України продуктів харчування, крім тих, що необхідні для особистого споживання на час перебування у дорозі.

4. Мито за предмети, що вивозяться за митний кордон України громадянами, які постійно проживають в Україні, повинно бути сплачено завчасно у митниці, в регіоні діяльності якої вони постійно проживають. Якщо зазначені товари пред'являються цими громадянами для сплати мита в митниці безпосередньо при перетинанні митного кордону, мито стягується у подвійному розмірі (крім несупроводжуваного багажу громадян). Іноземні громадяни та особи без громадянства сплачують мито у будь-якій митниці.

5. Зупинити дію статті 7 Митного кодексу України в частині опублікування та введення в дію митних правил, що стосуються порядку обкладення митом предметів, які вивозяться (пересилаються) громадянами за митний кордон України.

6. Цей Декрет набуває чинності через 7 днів з дня його опублікування.

Прем'єр-міністр України
Л. КУЧМА.
Міністр Кабінету Міністрів України
А. ЛОБОВ.

м. Київ,
29 грудня 1992 року.

СТАВКИ

мита на предмети, які вивозяться (пересилаються) громадянами за митний кордон України

Найменування предметів	Одиниця виміру	Ставка мита у доларах США*
Телевізор	штука	100
Радіоприймач	—»—	14
Магнітофон	—»—	33
Відеомагнітофон	—»—	160
Відеокасета	—»—	2
Компакткасета	—»—	0,5
Фотоапарат	—»—	22
Фотооб'єктив	—»—	11
Холодильник або морозильник	—»—	140
Пральна машина	—»—	80
Швейна машина	—»—	50
В'язальна машина	—»—	30
Електропилосос	—»—	40
Електропраска	—»—	2
Електром'ясорубка	—»—	8
Електроміксер	—»—	4
Електросоковижималка	—»—	8
Електрокавомолка	—»—	2
Електрочайник	—»—	2
Електрокавоварка	—»—	2
Електросамовар	—»—	5
Електровафельниця	—»—	3
Електродриль	—»—	20
Електрорадіатор масляний	—»—	6
Електроплита	—»—	12
Електрофен	—»—	3
Електробритва	—»—	1,5
Електролампа нормально-освітлювальна	—»—	0,1
Електрозварювальний апарат	—»—	55
Бензопила	—»—	32
Килими та килимові вироби	кв. метр	10
Коляска дитяча	штука	25
Причіп до легкових автомобілів	—»—	200
Шина		
автомобільна	—»—	20
мотоциклетна	—»—	8
велосипедна	—»—	2
Мотороллер	—»—	135
Мотоцикл	—»—	180
Велосипед	—»—	25
Шпалери	кв. метр	0,1
Плитка для облицювання	—»—	2
Лінолеум	—»—	1,5
Умивальник	штука	4,5
Кран-змішувач	—»—	3,5
Газова плитка	—»—	40
Газова колонка	—»—	40
Мотоблок	—»—	180
Тюлегардинні вироби	кв. метр	2
М'ячі шкіряні	штука	2,5
Мило та миючі засоби	кілограм	0,4

* Мито перераховується у національну валюту України за поточним курсом Національного банку України на день його сплати і справляється у національній валюті України.

ДЕКРЕТ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПРО ПЕРЕНЕСЕННЯ СТРОКУ ПОВЕРНЕННЯ КРЕДИТУ, НАДАНОГО ПІДПРИЄМСТВАМ ТА ОРГАНІЗАЦІЯМ БУДІВЕЛЬНОГО КОМПЛЕКСУ ДЛЯ ПОПОВНЕННЯ ЇХНІХ ОБОРОТНИХ КОШТІВ

Враховуючи складне фінансове становище підприємств і організацій будівельного комплексу та надзвичайну ситуацію з розрахунками в капітальному будівництві, пов'язану із зростанням неплатежів замовників за виконані будівельно-монтажні роботи і заборгованості постачальникам, Кабінет Міністрів України ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Перенести строк повернення кредиту в сумі 15 млрд. карбованців, виданого підприємствам та організаціям будівельного комплексу згідно з постановою Верховної Ради України від 14 травня 1992 року № 2335-XII.

2. Зобов'язати підприємства й організації будівельного комплексу забезпечити повернення зазначеного кредиту починаючи з квітня 1993 року рівними частинами з повним його погашенням у грудні 1993 року.

3. Зупинити дію пункту 2 постанови Верховної Ради України від 14 травня 1992 року № 2335-XII «Про надання дозволу Національному банку України на кредитну емісію».

4. Цей Декрет набуває чинності з дня опублікування.

Прем'єр-міністр України
Л. КУЧМА.
Міністр Кабінету Міністрів України
А. ЛОБОВ.

м. Київ
29 грудня 1992 року

ДЕКРЕТ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПРО ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВИРОБНИЦТВА, ТОРГІВЛІ, ЕКСПОРТУ СПИРТУ, НАПОЇВ З ЙОГО ВИКОРИСТАННЯМ І ТОРГІВЛЮ ТЮТЮНОВИМИ ВИРОБАМИ

З метою впорядкування виробництва та реалізації спирту етилового з харчової сировини, горілчаних, лікерних, коньячних виробів, інших алкогольних напоїв, виготовлених з використанням спирту, і тютюнових виробів, недопущення проникнення на споживчий ринок неякісної продукції Кабінет Міністрів України **постановляє:**

1. Установити, що:

виробництво спирту етилового з харчової сировини, горілчаних, лікерних, коньячних виробів та інших напоїв, виготовлених з використанням спирту, може здійснюватися на державних підприємствах, а також на підприємствах інших форм власності, які за станом на 1 січня 1993 року мали на це відповідні ліцензії;

торгівля тютюновими виробами може здійснюватися лише за умови одержання спеціального дозволу (ліцензії), що видається Кабінетом Міністрів України або уповноваженими ним органами.

2. У разі виробництва або торгівлі спиртом етиловим з харчової сировини, горілчаними, лікерними, коньячними виробами та іншими напоями, виготовленими з використанням спирту, суб'єктами підприємницької діяльності — юридичними особами, які не мають на це спеціального дозволу (ліцензії), вся виручка, одержана від реалізації цієї продукції, а також від безліцензійного виготовлення або торгівлі тютюновими виробами будь-якими суб'єктами підприємницької діяльності, стягується до державного бюджету за рішенням Головної державної податкової інспекції України та державних податкових інспекцій Республіки Крим, областей, районів, міст і районів у містах.

3. Експорт спирту етилового з харчової сировини, горілчаних, лікерних, коньячних виробів, інших напоїв, виготовлених з використанням етилового спирту, може здійснюватися лише суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності, спеціально уповноваженими на це Кабінетом Міністрів України.

4. Установити, що в 1993 році не підлягають приватизації підприємства, які виготовляють спирт етиловий із харчової сировини, горілчані, лікерні, коньячні вироби та виноробну продукцію з використанням спирту.

5. Зупинити дію підпунктів «а» і «в» пункту 7 постанови Верховної Ради України від 7 липня 1992 р. № 2548—XII.

6. Цей Декрет набуває чинності з дня опублікування.

Прем'єр-міністр України
Л. КУЧМА
Міністр Кабінету Міністрів України
А. ЛОБОВ

м. Київ
31 грудня 1992 року.

3. ПІВЦАРСТВА ЗА ІНФОРМАЦІЮ

Медичне страхування: шукаємо варіанти

Світовий досвід має дві практиковані системи медичного страхування. У нас не працюватиме жодна з них. Тож фахівці працюють над створенням такої, що прижилася б в наших складних умовах.

Де ще той закон про медичне страхування, а ініціативні люди вже мають ідеї щодо організації справи. Є вона й у членів об'єднання страхових організацій «Асоціація «Україна». Володимир Бродський — генеральний уповноважений об'єднання. Що ж він пропонує?

— Світовий досвід має дві широко практиковані системи страхування. Перша: людина відраховує певні суми зі своєї заробітної плати на оплату медичних послуг. Як гарант має відповідну чекову книжку і на випадок хвороби може вільно користуватися лікарнею. Якщо ж раптом грошей не вистачає, страхова компанія може сплатити за хворого. Друга система — це медичні каси на конкретних людей. Створюється «спецскринька», куди й відкладаються гроші на лікування, як кажуть у народі, на чорний день. Це особистий страховий фонд, звідки на лікування можна брати відповідний процент. Якщо ж грошей, знову-таки, не вистачає, то людину можуть лікувати в борг — за рахунок майбутніх внесків. Але все це системи, які діють у далекому зарубіжжі. У нас же не працюватиме ні перша система, ні друга. В першому випадку держава й сама обкладе всіх податками, ввівши обов'язкове медичне страхування, в другому (хоч цей варіант і реальніший) — не всі люди зможуть скористатися ним.

Хотів би, щоб читачі зрозуміли головне: медичне страхування не подачки, а страховий захист. І насамперед від людей, які згідно зі своїм родом діяльності повинні стояти на захисті здоров'я людини. Наведу приклад: ряд підприємств мають свої лікувальні заклади. Мало того, що вони утримуються на бюджеті, їхні керівники ще й завчено топчуть стежку до керівників підприємств з протягнутою рукою: дайте на ремонт даху, підлоги... Самі ж при цьому фактично ні перед ким і ні за що не відповідають: ні за рівень захворюваності, ні за рівень травматизму, ні за інші негативи.

— У чому ви бачите вихід?

— Ми готуємо пакет пропозицій для обласної Ради й обласної державної адміністрації, міської Ради й міськвиконкому. Ще до прийняття Закону про медичне страхування пропонуємо створити в Дніпропетровську медичну страхову компанію. Схема відносин досить проста: розрахунки між медичними закладами альтернативної медицини й пацієнтами здійснюються за безготівковим розрахунком через систему медичного страхування. Тобто: пацієнт медичному закладу — одночасно й наш клієнт.

Кожній людині можна виписати своєрідну чекову книжку. Одночасно їй видається одноразова картка страхування і тут же — гаситься. Картка автоматично стає страховим полісом, за яким людина застрахована від усього, що пов'язано з неправильним лікуванням або, скажімо, з побічними явищами від лікування.

— Гадаєте, люди відгукнуться на такий крок?

— Хотілося б, щоб відгукнулися, адже все це в їхніх інтересах. По-перше, на випадок невдалого лікування — це своєрідна не лише моральна компенсація, а й матеріальна. Якщо, наприклад, хворому вирвали зуб за 20 чи скількись там купонів, але вирвали невдало, зі шкодою пер уже потерпілий, за неіб здоров'я, то хворий, теякісні дії лікаря отримає, наприклад, 200 купонів.

— З чиєї кишені?

— З кишені того, хто здійснив некваліфіковані дії.

— Це не тільки незвично, а й... жорстоко.

— А хіба некваліфіковано виривати зуб не жорстоко? А є ж хвороби й ситуації значно складніші...

— Виходить, ваша медична страховка все-таки насамперед буде спрямована проти лікаря?

— Ні в якому разі! Лікарям, які добре знають свою справу, які дійсно вміють працювати, страхова компанія частину коштів (до 60 відсотків) може перераховувати на удосконалення матеріальної бази. Тобто хороший лікар отримає своє, а некваліфікований — своє. І ще одне. Лікар сам, без чийогось втручання, скаже наприклад: моя кваліфікація оцінюється в 50 купонів, отже, за той же невдало вирваний зуб йому треба буде сплатити 500 купонів. Інший скаже: моя кваліфікація оцінюється в 5 купонів...

І люди самі дуже швидко розберуться, хто чого вартий.

— Чи виграє від цього бюджет і як?

— Все досить просто: всі гроші, які проходитимуть через медичний заклад, будуть «засвічені», тобто питання напівпідпільності знімається. І друге: гроші не можна буде взяти готівкою, бо все — згідно із звітністю, а вона — річ реальна.

Я думаю так: коли влада відчує смак від цього виду страхування, вона буде щиро зацікавлена в тому, щоб якнайшвидше оздоровити свою місцеву медицину, розвивати справді діючі медичні заклади й позбутися тих, хто мало працює або навіть компрометує високе ймення лікаря. Іншими словами, від формули «Дай-дай!» бюджет реально може перейти до формули «Планую на розвиток галузі охорони здоров'я стільки, скільки треба».

— Ви вважаєте, що запропонована вами система — річ реальна?

— Це той варіант, коли лікар буде зацікавлений в якості своєї роботи, влада — в бюджетному поповненні, а людина — в реальному захисті. Хотілося б досягти мети. А для цього треба вивчати досвід — і свій, і зарубіжний. Ми, наприклад, тепер працюємо над створенням інформаційного центру колективного користування, де повинна бути зібрана вся інформація, що стосується медичного страхування. Накопичуючи такий інформаційний багаж, треба буде його осмислювати, вивчати, аналізувати. З тим, щоб виходити на свої варіанти. Тож коли страхові компанії України мають таку інформацію або знають, де її взяти, ми готові придбати її. Згодом користуватися нею зможуть усі зацікавлені страхові компанії.

Ще раз хочу підкреслити: Україна гідна хорошої концепції з медичного страхування. Над цим і працюємо, запрошуючи до такої роботи всіх, хто бажає взяти в цьому участь.

Бесіду вів
Олександр ПІЛЬОНОВ.

ЗОНА ВІДЧУЖЕННЯ,

або ЯК У ПЕРВОМАЙСЬКУ ХОТІЛИ ВІДЛУЧИТИ ВІД КУЛЬТУРИ ПРЕДСТАВНИКА ПРЕЗИДЕНТА

ДЕ-ДЕ, але тільки не в стосунках з бібліотечними працівниками очікував на «камінь спотикання» представник Президента у Первомайському районі Петро Холод. Бо й сам же наче книги не цурався (зібрав удома немалу бібліотеку), й для життя інших людей її цілюще значення розумів. Та раптом навколо його особи вже з перших тижнів перебування на новій посаді (до цього працював головою колгоспу) знявся лемент саме тому, що, мовляв, губить бібліотечну справу. Про це були публікації в міськрайонній та обласній газетах, про це ж надійшов лист до «Голосу України».

З отим листом я й завітав до Первомайська. Найперше намірився зустрітись з автором — А. Хоруножим, який написав до газети «за дорученням бібліотечної громадськості». Та ні П. Холод, ні завідуючий райвідділом культури І. Мушинський такої людини не знали. Ясність внесла директор центральної бібліотеки Н. Лавренко: Анатолій Хоружий, виявилося, викладає в Миколаївському філіалі Київського інституту культури, до цього завідував методичним кабінетом обласної бібліотеки, є, здається, членом асоціації бібліотечних працівників. У бесіді з'ясувалися й такі деталі: в Первомайську А. Хоружий останнім часом не бував, з бібліотечними працівниками не зустрічався, отже, ніяка «громадськість» йому нічого не доручала.

Чи видавав представник Президента розпорядження про негайне звільнення працівників центральних районних бібліотек — для дорослих та дітей?

— Ні, не було такого, — каже Ніна Лавренко.— Була лиш пропозиція поміркувати над удосконаленням бібліотечної справи в районі.

Далі в листі стверджується: ходять чутки, що П. Холод збирається вкомплектувати нову бібліотечну команду на контрактових засадах, і можна, мовляв, лиш здогадуватися, що залишиться від професійно компетентних і злагоджених колективів. Одне слово, на центральних бібліотеках, — не мало не багато, — буде поставлено хрест.

— Такого не було: ні зі мною, ні з кимось іншим, розмова про перехід на контрактну систему найму бібліотечних працівників не велася,— засвідчує та ж Н. Лавренко.

А справа ось у чому. З реорганізацією виконавської влади на місцях, введенням інституту державної адміністрації постало питання, як привести у відповідність з положенням Законів «Про представника Президента» та «Про місцеві Ради народних депутатів і місцеве самоврядування» й усі інші структури. Отож П. Холод і запропонував, — притому не тільки бібліотечним працівникам, а й медикам, освітянам, управлінцям - аграрникам, спеціалістам інших районних «контор», — поміркувати, як би меншим числом та робити більше й краще. Аби не витрачати кошти й так украй злиденного районного бюджету на оплату тим, без кого й обійтися можна. Будь-яке скорочення штатів, зрозуміло, безболісним не буває. Отак і в цьому випадку. Та якщо в управлінні сільського господарства, скажімо, з 35 чоловік зуміли «утиснутися» до 17 (до речі, А. Хоружий у своєму листі не без сарказму радив П. Холоду почати саме з оцієї управлінської ланки, де той, мовляв, більше смислить, ніж у культурі), то серед бібліотечних працівників почалася справжня паніка.

У зв'язку з усіма отими пристрастями у представника Президента зібралася нарада. В ній взяли участь, окрім місцевих «зацікавлених сторін», представники обласної державної адміністрації та обласної бібліотеки імені Гмирьова. Переді мною підписаний усіма присутніми, в тому числі й Н. Лавренко, протокол. Саме грунтуючись на зазначених у ньому домовленостях, П. Холод видав розпорядження «Про управління бібліотечною справою в районі». Тут справді передбачено передати штати бібліотечних працівників району та асигнування на їх утримання відповідним виконкомам Рад народних депутатів, сконцентрувавши у відділі культури райдержадміністрації лише кошти на придбання та комплектування літератури для всіх бібліотек регіону. Та центральна районна бібліотека (з її структурним підрозділом — бібліотекою для дітей), чого тут так боялися, при цьому не ліквідована. Вона позбавлена лише адміністративних функцій щодо своїх 38 «менших сестер» у селах, до яких, чого там гріха таїти, не завжди у «сестри старшої» доходили руки. Хай ними керують, вирішили в держадміністрації, ті базові органи виконавчої влади, яким на їх території віднині має бути все підвладним.

А чим же займатиметься центральна бібліотека? Існуючи на кошти районного бюджету, обслуговуватиме міських читачів?

Не зовсім так. За нею закріплено «функції головного закладу по обслуговуванню книгою населення району та організаційно-методичного центру». З урахуванням цього затверджено й відповідну структуру та штати центральної бібліотеки: деякі відділи об'єднано, з 28 посад залишено 19. Скорочувати, правда, довелося тільки шістьох працівників, з яких троє — спеціалісти; решта посад була вакантною. Вивільненим, безумовно, треба допомогти у працевлаштуванні — й адміністрація, схоже, від цього не відмахується. Кошти, що при цьому економляться, підуть на зміцнення матеріально-технічної бази бібліотечної ж системи. Адміністрація не продає з молотка й недобудоване приміщення при центральній бібліотеці — навпаки, вживає заходів, щоб нарешті завершити його спорудження...

На нову виконавську владу покладаємо великі надії — останні. Не відлучаймо її й від культури — тут роботи дуже багато. І якщо адміністрація району взялася навести порядок, якщо вона навіть десь помилилася, не треба навішувати ярлики, не треба заважати. Адже це — на користь справі.

Георгій ВОРОТНЮК.
Первомайськ
Миколаївської області.

ДОН КІХОТ АТОМНОЇ ДОБИ

Лауреати

На початку грудня в Стокгольмі, за день до традиційних Нобелівських урочистостей, відбулася ще одна подія: нагороди у галузях охорони здоров'я та прав людини, свободи інформації й точних наукових знань було вручено чотирьом лауреатам. Вони також розподілять між собою і грошову премію вартістю 1 мільйон шведських крон (приблизно 185 тисяч доларів США).

СЕРЕД лауреатів — американський вчений, спеціаліст із ядерної хімії та медицини, професор Джон Гофман й українська журналістка Алла Ярошинська. Обоє відзначені за їхні зусилля у викритті правди про вплив чорнобильської катастрофи наперекір офіційному приховуванню істини й поширюваній міжнародними науковими органами дезинформації.

Так сталося, що, не маючи нагоди особистого знайомства зі своєю, нині уславленою колегою, до речі, першим лауреатом цієї премії з держави колишнього Радянського Союзу, мені пощастило взяти інтерв'ю в 74-річного американського професора й правдоборця.

Щоправда, була знайома з професором Гофманом заочно. На його праці про вплив малих доз радіації на утворення ракових захворювань посилалися активісти антиядерного руху американської столиці, а також учасники громадських груп, що діють нині в районі вже закритого (за рік після чорнобильської аварії) військового заводу по виробництву плутонію, відомого під назвою Хенфорд.

Джон Гофман виступає за повну свободу інформації про рівні радіації та їхній вплив на здоров'я людей у районах, забруднених внаслідок чорнобильської катастрофи, і за створення групи незалежних вчених, здатних перевіряти об'єктивність майбутніх міжнародних чорнобильських досліджень. У цю справу, а також у фінансування перекладу російською й українською мовами своєї останньої книги про медичні наслідки чорнобильської аварії, друк цієї книги й розповсюдження її в Україні та Росії професор готовий вкладати грошову частину почесної нагороди. Останні десять років доктор Гофман проводить власні незалежні дослідження і видає книжки без будь-якої підтримки з боку держави. И ось до яких філософських узагальнень він прийшов:

— Усі уряди, які спонсорують атомну енергетику, переконані, що ніхто не зупинить її подальший розвиток. Але вірю, що в майбутньому наріжним каменем розвитку атомної індустрії стане її вплив на здоров'я людей. Людство вже відкидає ядерну зброю, і воно чинитиме опір атомній енергетиці, коли побачить, як впливає вона на здоров'я.

Однак уряди, як я переконався, байдужі до здоров'я людей. Більше того, вони докладають зусиль, щоб обманювати населення. І тут вони солідарні. Так, вони погоджуються, що 31 людина померла внаслідок чорнобильської аварії, але категорично відкидають шкідливість малих доз радіації. Дехто навіть здогадався вигадати теорію, що малі дози, навпаки, корисні. Якщо вірити цим ученим, то рівень радіації від 0 до 50 рад не тільки безпечний, а навпаки, попереджає рак. Як учений я поважаю закони квантової механіки, теорію Ньютона чи інші серйозні теорії, але я не можу сприймати як наукову теорію цей недобрий жарт.

— Яку ж мету мають при цьому, на вашу думку?

— Чи вони продадуть теорію, що малі дози не є шкідливі, чи переконають людей, що ці дози корисні, зникнуть причини, щоб люди уникали низьких рівнів радіації. Ось тоді вам скажуть: ви не повинні думати про рівень радіації в Києві, Гомелі чи Житомирі. Не думайте й про саркофаг. А якщо він не герметичний, то це навіть на краще!

Один з випусків американського журналу «Охорона здоров'я» присвячений цьому обману. Коли ж ця брехня потрапить у товсті книжки, в підручники для майбутніх медиків, вона перетвориться в «книжкову мудрість», яка стане частиною офіційної медицини. Хоч усе це не більш як сміття.

— У якої ж позиції нині більше прихильників у США?

— У Сполучених Штатах, в Німеччині, Великобританії 99 відсотків усіх медпрацівників фінансує уряд. Не кажучи вже про наукові установи, особливо ті, що займаються ядерними розробками. Я організував і довгі роки очолював біомедичне відділення у знаменитій Лівермольській лабораторії. Понад сто науковців працювали під моїм керівництвом. Американський уряд виділяв величезні гроші, і ми мали найкраще в світі устаткування,— це було ідеальне місце для вчених. Ставилася лише одна умова — не кажи небажаних речей.

Коли усвідомив, що вплив радіації набагато шкідливіший, ніж прийнято думати, ніхто з колег — директорів сусідніх лабораторій — не підтримав мене. Пам'ятаю, один із моїх підлеглих сказав: «Джоне, я згоден з твоїми підрахунками про вплив радіації на утворення ракових захворювань». «Прекрасно,— зрадів я, бо вже не справлявся сам з подальшими дослідами,— можливо, я потребуватиму твоєї допомоги». «Що ти, я не зможу,— перелякався вчений.— Ти, Джоне, професор університету і можеш в будь-який час повернутися до своєї викладацької діяльності. Я ж маю лише цю працю, а ще дружину, двох дітей і будинок, який щойно купив у кредит. Якщо я говоритиму те, що говориш ти, вони швидко закриють мені рота...».

Так що не знаю, чи багато вчених підтримують мене, бо вони просто мовчать. Я не здивуюся, дізнавшись, що принаймні половина серйозних вчених в урядових лабораторіях поділяють мою позицію. Але, можливо, лише один зі ста скаже про це вголос. Це саме та ситуація, коли погана поведінка офіційно заохочується: за нечесні вчинки тебе нагороджують, а за праведні — карають.

— По-вашому, це явище стало інтернаціональним в офіційній радіології?

— Шість років тому японська організація, що вивчала вплив радіації на людей, які вижили після бомбардування Хіросіми та Нагасакі, вдалася до небаченого методу — перегляду доз. Ми отримали нову інформацію про те, що сталося в 1945-му, і вважаємо за можливе відкоригувати дози, заявила її керівник пані Шігумацу, яка, до речі, очолювала міжнародну групу, що приїздила до Києва, а тепер вивчає ще й челябінську трагедію.

Нема нічого поганого у пізнанні нової інформації про дози, але ж існують певні наукові правила. Ніхто не вправі змінювати первинні дані, скажімо, дози радіації, після того, як уже стало відомо, які люди захворіли на рак. Лише в одній сфері можна припускатися такого маніпулювання та ще й отримувати за це винагороди — в радіології. Від таких «учених» даремно чекати правди. Міжнародна атомна організація являє собою міжнародну атомну мафію.

Те, що робилося з дозами в 1986 році,— просто тасування колоди, якщо висловлюватися термінологією картярів.

Але якщо МАГАТЕ або міжнародні медичні організації знову прийдуть в Україну, щоби втілювати свій новітній проект по вивченню наслідків чорнобильської аварії (а вони прийдуть, бо вже мають укладені з урядами України, Росії та Білорусі контракти), ви повинні бути активними й рішучими. Ви маєте заявити вголос: наполягаємо на тому, щоб дослідження наслідків Чорнобиля були об'єктивними. Якщо ж ви хочете бути впевненими в такій об'єктивності, то мусите потурбуватися про створення незалежної групи, як ми її називаємо, «групи сторожових псів», здатної перевіряти такі дослідження.

— Подорожуючи по Америці, особливо у штаті Невада, де проводилися випробування ядерної зброї, мені доводилося зустрічатися з групами активістів, котрі цілком серйозно називають себе сторожовими псами стосовно урядових програм. Думаю, що для українського читача це звучатиме досить незвично. Як, по-вашому, цю ідею можна пристосувати до вирішення чорнобильських проблем?

— Найближчим часом вам потрібно створити незалежну групу вчених. Я знаю, що у вашій країні багато молодих фізиків, хіміків, математиків, котрі сповідують антиядерні ідеї. Вони могли б зібрати достовірні дані щодо рівнів радіаційного забруднення. Ці люди повинні справді представляти інтереси України, щоб не дати їй піти до пекла. Але й суспільство повинно поважати їхню працю й винагороджувати її. Україна має сказати світові: ось мої вчені, які готові працювати в лабораторіях українських міст. А ви — американці, англійці, німці — мусите оплачувати їхню працю, коли хочете, щоб дані ці були достовірні. Дослідження не будуть нічого варті, якщо їх оплачуватиме держава.

Завдання цієї групи — ставити також гострі питання й перед власним урядом.

Згадайте Хенфорд, військовий завод, де наприкінці другої світової війни видобули плутоній для бомби, яку потім скинули на Нагасакі. Понад 40 років його господарі брехали нам, нібито жити поблизу Хенфорда безпечно. Коли скоєне стало всім очевидним, вони нам заявили: ми закопали радіоактивні відходи тут і там, ми отруїли воду і людей. І що ж сталося? Чи хтось із винуватців пішов до тюрми? Ні, лише їхні зарплати зросли. Так працює уряд. І це не те, чого ви хочете.

Людство повинно бути зацікавлене знати всю правду про Чорнобиль. Тому вважаю, що гроші для сторожової групи знайти цілком реально. Але українцям слід рішуче наполягати на цьому. Зрештою, ви вправі сказати всіляким міжнародним комісіям: забирайтеся геть зі своїми науковцями, ми вестимемо дослідження власними силами.

Згоден підтримати цю справу. Але ініціатива повинна виходити від мешканців України та інших незалежних країн, що постраждали від чорнобильської ядерної трагедії.

Інтерв'ю взяла Оксана КУЦ.

P. S. Доктор Гофман, який восени наступного року сподівається отримати тираж своєї книги «Радіоактивні наслідки Чорнобиля для сучасного і наступних поколінь», зацікавлений подарувати цю працю всім навчальним медичним закладам, клінікам, бібліотекам, науковим установам України, зробити її доступною для онкологів, генетиків, радіологів і всіх фахівців, яким вона може бути корисна. У Києві діятиме комітет, що розповсюджуватиме книги. До речі, цю ідею гаряче підтримав Юрій Щербак, який рік тому зустрічався з ученим і заявив, що Україна потребує щонайменше п'ять тисяч примірників цієї книги. Свої листи з пропозиціями і обгрунтованими заявками надсилайте редакції на ім'я автора інтерв'ю, і вони обов'язково будуть передані доктору Гофману до Сан-Франціско і враховані під час розсилання.

Сторінка літописця

ГРИМАСИ СРІБНОГО ГРИФОНА

НЕЩОДАВНО Верховна Рада Криму прийняла герб республіки. Він має такий вигляд: у центрі «червлений варязький щит». «Червлений» — значить темно-червоний. «Варязький» — очевидно, мається на увазі «нормандський», один з найдревніших шести типів щитів, передбачених західноєвропейською і російською геральдикою.

На щиті — «повернутий вправо срібний грифон». Грифон — це фантастична потвора з тілом лева, головою орла, крильми і пташиними кігтями. Вона прилетіла чи прийшла до нас зі Сходу дуже давно і в класичному мистецтві була супутником Аполлона, Діоніса та інших божеств або просто як орнаментальний мотив.

На російських гербах грифон з'явився у 1856 році, коли цар Олександр II вирішив створити герби для роду Романових. Саме цей лев-птах повинен був підкреслювати російську частину крові в жилах імператорської сім'ї, німецьку частину крові символізував Шлезвінг-Гольштинський герб. Так було створено герб імператора: двоголовий орел, а на ньому два герби: роду Романових з грифоном Шдезвінг-Гольштинський герб з звичайним левом.

Отже, грифон — гербова емблема дому Романових...

Кримчан є з чим привітати. Саме герб Криму за побудовою і деякими надмірностями відповідає російським губернським гербам. До речі, грифон зустрічається на гербах Володимирської, Курляндської, Ліфляндської, Єнісейської губерній, до того ж герб Ліфляндської губернії (Латвії) має повернутого вправо срібного грифона на червленому щиті. Автори кримського герба просто «позичили» його у латишів.

Є у кримському гербі і перлина. Важко сказати, що мали на увазі автори герба, тому що в російській геральдиці перлини мали чітке призначення: 9 перлин на гербі графа, 7 — барона, 2 — дворянина. Про одну не йшлося.

Що стосується сонця, колон, стрічки, напису, то все це позагербові елементи, які до геральдики відношення не мають. Триколірна стрічка, очевидно, повинна нагадувати кримчанам російський прапор. Але в історії російсько-татарських стосунків є факт, пов'язаний саме з цими кольорами. Відомо, що хани Золотої Орди видавали російським князям ярлики на право збирати данину із свого народу. Так ось, ярлик мав біле поле, а на ньому дві печаті: червона і синя. Відповідно у тих, хто знає історію, триколірна стрічка на гербі викликатиме сумні роздуми. «Переборщили» автори і з написом. Російська геральдика не допускала ніяких написів навіть на гербах царської сім'ї. Тільки на Великому Державному Гербі Всеросійської імперії був напис «З нами Бог». Що стосується «процветание в единстве», тут усе в тумані. З ким єдність: з природою, законом, Богом, суспільством? Тепер усі громадяни Криму, дивлячись на новий герб, можуть лише гадати: що б все це означало?

В'ячеслав САБАЛДИР.

Пісню ту візьму собі на спомин...

Молоді таланти пробують голос

Творчість Володимира Івасюка — то, безперечно, набуток усієї української культури. Бо його невмирущі пісні «Червона рута», «Балада про дві скрипки», «Пісня буде поміж нас» та інші стали своєрідним естетичним мостом, який у задушливих 70-х роках поєднав українську пісню з європейською естрадою, з європейською музикою. То мистецький феномен, який укотре нагадав світові (і нам самим!), що ми, українці, маємо власне національне коріння, багаті духовні традиції, зрештою, маємо таланти, з якими нам не соромно виходити на міжнародні обшири. Ось тільки ця дорога у світ широкий неодмінно проходила через «вузькі» коридори московських державних кабінетів, де ставлення до нашої національної культури було незмінним: «Пусть натягивают свои шаровары и потешаются ими». І ніде правди діти: багато з наших мистецьких ремісників потішалися цими шароварами. Ще й так звиклися з ними, що досі не можуть із себе зняти. Володимир Івасюк до них не належав. Можливо, через це так швидко й пішов з цього світу.

Певний час його ім'я відверто замовчувалося. Навіть пісні на концертах не звучали. Система робила все можливе, щоб викреслити це ім'я з нашої національної пам'яті. Доходило до абсурду. Добриківська компартійна команда, яка тоді «правила» у Львові, не дозволяла батькам композитора поставити на могилі сина пам'ятник, відлитий з бронзи. Мовляв, забагато честі.

Але перший Всеукраїнський фестиваль сучасної української пісні «Червона рута», який відбувся восени 1989 року в Чернівцях, засвідчив: Івасюкова музика, Івасюкові пісні непідвладні жодному ідеологічному остракізмові. Бо вони — найвищої мистецької проби. Цей фестиваль, без перебільшення, відкрив багато молодих талантів, став помітним явищем у культурному житті України. А вже друга «Червона рута» проходила у Запоріжжі. Такий переїзд фестивалю його організатори поперевах розцінювали як виняток. Мовляв, Буковина повинна тимчасово подарувати «Червону руту» легендарній Хортиці. Як краєві славного Запорозького козацтва, 500-річчя якого ми тепер відзначаємо.

Та, здається, виняток може стати правилом. Бо схоже на те, що третю «Червону руту» прийматиме Харків. І то, очевидно, добре, що в індустріальні центри, звідки протягом останніх десятиліть так нещадно витіснялося українське слово, воно сьогодні повертається, що жителі цих міст поступово прилучаються до сучасної української пісні, до української культури. Що ця культура стає їм близькою й рідною. І за це ми повинні дякувати організаторам «Червоної рути».

Але сама «Червона рута» — і як пісня, і як фестиваль — народилася на Буковині. І чи маємо ми моральне право відлучати від такого мистецького дійства і край, який подарував культурі талант Івасюка, і людей, які свято бережуть пам'ять про свого геніального земляка? Тому і з'явилася ідея проводити у Чернівцях Міжнародний конкурс молодих виконавців української естрадної пісні імені Володимира Івасюка. Сьогодні можемо впевнено сказати, що згідно із спільним рішенням Комісії Верховної Ради України у справах молоді, Міністерства України у справах молоді і спорту, Міністерства культури України, Асоціації естрадних діячів України такий конкурс відбудеться з 27 по 30 травня цього року.

І рубрика, під якою починаємо друкувати матеріали про підготовку до цього конкурсу, почасти з'являтиметься на сторінках нашої газети. Адже «Голос України» виступив інформаційним спонсором Міжнародного конкурсу молодих виконавців української естрадної пісні імені Володимира Івасюка.

Володимир **КРАСНОДЕМСЬКИЙ**, **завідуючий відділом культури газети «Голос України».**

ПОЛОЖЕННЯ ПРО МІЖНАРОДНИЙ КОНКУРС МОЛОДИХ ВИКОНАВЦІВ УКРАЇНСЬКОЇ ЕСТРАДНОЇ ПІСНІ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ІВАСЮКА

Основна мета конкурсу — розвиток і популяризація української естрадної пісні, а також виявлення і підтримка здібних молодих виконавців.

У конкурсі можуть брати участь професіонали: артисти естради, театрів, кіно, філармоній тощо, а також студенти та учні вищих і середніх спеціальних навчальних закладів культури і мистецтва віком до тридцяти років: солісти і дуети.

Умови конкурсу: виконавці представляють на конкурс два твори. Обов'язкове виконання пісні Володимира Івасюка будь-якою мовою. Обов'язкове також виконання пісні українською мовою.

Конкурс проводитиметься у два тури. А спочатку (в січні-лютому) відбудуться обласні прослуховування. По троє переможців виступлять в першому відбірковому турі.

Оргкомітет затвердив чотири зони України з центрами у Києві, Запоріжжі, Тернополі й Одесі. Отже, **3—4 квітня у Запоріжжі** змагатимуться артисти Запорізької, Дніпропетровської, Донецької, Луганської, Полтавської та Харківської областей.

10—11 квітня в Одесі пройде відбірковий тур за участю представників Вінницької, Кіровоградської, Миколаївської, Одеської, Херсонської областей та Республіки Крим.

16—18 квітня Тернопіль прийматиме артистів Волинської, Закарпатської, Івано-Франківської, Львівської, Рівненської, Тернопільської та Чернівецької областей.

23—25 квітня Київ прийматиме конкурсантів із Житомирської, Київської (і міста Києва), Сумської, Хмельницької, Чернігівської та Черкаської областей.

По шість переможців зональних турів виступлять у фіналі в Чернівцях. Але оргкомітет залишає за собою право коригувати кількість фіналістів.

Учасники з інших держав надсилають до оргкомітету магніто- чи відеозаписи.

Другий тур — фінал — пройде у **Чернівцях з 27 по 30 травня 1993 року**. Перший вечір фіналу буде меморіалом Володимира Івасюка. Наступні два дні — конкурсні. А завершить свято у Чернівцях гала-концерт лауреатів конкурсу і провідних майстрів української та зарубіжної естради.

Попередньо визначено призовий фонд (три премії) у вільно конвертованій валюті.

Дирекція також спонсоруватиме лауреатам записи відеокліпу і фонограми. Лауреатам і дипломантам вручатимуть пам'ятні медалі. Також 10 авторів найкращих пісень буде відзначено заохочувальними преміями.

Лауреатів конкурсу оргкомітет направить на інші міжнародні конкурси.

Оргкомітет і дирекція конкурсу проводитимуть концерти в різних регіонах України і в зарубіжжі. Гала-концерт відбудеться і в київському Палаці культури «Україна».

Конкурс імені Володимира Івасюка організовуватиметься раз на два роки і постійно проходитиме у Чернівцях.

Телефони оргкомітету в Києві: 296-13-78, 296-81-04, 296-86-11, 216-31-63, 293-52-36. Адреса: 252196, м. Київ-196, пл. Лесі Українки, 1, Комісія Верховної Ради України у справах молоді.

Для спонсорів р/р 700161440/1345127 Укрбанк «Відродження» в РЦК НЦБ України МФО 300421. Валютний р/р 073608 002070404 Укрбанк «Відродження» МФО 300421. СП «ОРАМА». З поміткою «Конкурс ім. В. Івасюка».

На перехрестях культури

«ЧОМУ Я НЕ СОКІЛ, ЧОМУ НЕ ЛІТАЮ?»,

або Кілька думок з приводу другого Всеукраїнського кіноярмарку

Влітку, під час відрядження до Америки, випадково зустріла відомого українського кінорежисера. Він привіз на міжнародний кінофестиваль фільм, який зняв з допомогою української громади у США. Стрічка отримала на фестивалі високу оцінку, режисер став володарем призу. Здавалося, після визнання «там» кінофільм приречений на успіх «тут». Однак, хоч як це парадоксально, минав час, кінотеатри звично «гнали» американські бойовики й еротику, а картина-лауреат так і не з'явилася на екрані. Не побачили її й на другому Всеукраїнському кіноярмарку, що відбувся в Черкасах. Як, до речі, і багато інших фільмів, знятих на кіностудіях України. Чому? Що заважає нечисленним українським фільмам вийти на український екран? Зрештою, чому загалом в Україні, де відродження національної культури проголошено державною політикою, так мало з'являється українських фільмів?

Певна річ, ці запитання звучали і в кулуарах ярмарку. Його ініціатор й організатор — черкаська приватна фірма «Сфінкс. ЛТД» на чолі з директором, кінознавцем Олександром Васильченком — поставила перед собою благородне, але нелегке завдання: повернути кінопрокатників України обличчям до національного кінематографа. Мета ця виявилась архіскладною. І насамперед тому, що поміж кількох десятків картин, привезених на ярмарок, лиш вісім було українських. Решта — російськомовні та американські, перекуплені в тієї ж Росії. Тож занадто «повертати» голови не довелося.

— Навіть якщо б усі вісім стрічок зацікавили нас і ми їх придбали, — сказала заступник директора Чернівецького обласного підприємства кіновідеопрокату Лариса Михайлина, — то їх вистачило б для демонстрації у кінотеатрах Буковини лише на місяць. Це, самі розумієте, мізер. Крім того, деякі картини, представлені на ярмарку, вже маємо. А ті, що нас цікавлять, наприклад, розрекламовані «Кисневий голод» і «Лебедине озеро. Зона», зняті з допомогою українсько-канадського підприємства «Кобза», до нас чомусь не доходять. Жаль.

У розмовах з представниками кінопрокату України, а приїхали до Черкас з усіх областей (крім Донеччини та Криму), неважко було переконатися: агітувати їх за українське кіно немає особливої потреби. Прокатники з радістю візьмуть українську картину. Але цікаву. Зроблену добрим майстром. Прикро, говорили учасники ярмарку, але запропоновані фільми, за винятком кількох, не можуть конкурувати навіть з середніми кінотворами далекого і близького зарубіжжя. Невиразні сюжети, слабка режисура, сіра гра акторів — ось невтішна характеристика більшості української кінопродукції.

— Уважно переглянула на ярмарку всі представлені українські фільми, — розповіла старший редактор Телерадіокомпанії України Світлана Зосименко, — а відібрала для показу по телебаченню лише два. Це «Вінчання зі смертю» та «Дорога в нікуди» режисерів Миколи Мащенка й Олександра Муратова. Серед решти також є такі, що привертають увагу нестандартністю художнього мислення. Наприклад, «Чотири листи фанери» режисера Курбатова з творчого об'єднання «Воля 20», керованого Іваном Гаврилюком, «Голос трави» з режисера Наталі Мотузко з Одеської кіностудії, «Іван та кобила» Фесенка і «Вишневі ночі» Микульського — обидві стрічки з кіностудії національно-культурного виробничого центру «Рось». Однак вони, на жаль, не відповідають вимогам телебачення...

Не відповідають ці стрічки, напевно, і критеріям, які поклав в основу відбору сучасний кінопрокат, бо, крім «Вишневих ночей», попиту на ярмарку не мали. Шкода, що не випадалось нагоди поспілкуватися з прокатниками представники Спілки кінематографістів України. Ніхто з діячів кіномистецтва не виявив бажання «поштовхатися» на ярмарку.

— І все ж, ми вважаємо, що ярмарок вдався, — переконаний його генеральний директор Олександр Васильченко. — Після першого, котрий став пробним каменем, другий закріпив тенденцію до створення в Україні кіноринку. Наступний ярмарок відбудеться навесні в Рівному, а восени — знову зустрінемося в Черкасах. Мене особисто радує не кількість проданих фільмів, а насамперед те, що знайдено багато однодумців. За відсутності системи кінопрокату в нашій державі — хто що хоче, те й купує і показує — нам вдалося створити громаду сприяння прокату українського кіно.

Минулого року в Україні знято понад сорок художніх фільмів, котрі на екранах майже не з'являлися. Причому українських фільмів очікують не лише «вдома», а й далеко від нього. На кіноринках у Москві, Ялті, Сочі до мене підходили колеги з Казахстану, Сибіру, Далекого Сходу з одним проханням: «роздобути» гарний український кінотвір. Ось чому для заохочення українських кінемитців, котрі працюють над класикою (адже як нам не вистачає екранізації «Тараса Бульби», цілого пласту літератури розстріляного Відродження, картин на історичні теми!), наша фірма заснувала приз «Тарасова земля». Першою грошовою премією в сумі сто тисяч карбованців відзначено фільм Бориса Савченка «Для домашнього огнища» за однойменним твором Івана Франка.

Це, звичайно, невеликі гроші, коли нагадати, що нині одна кінострічка обходиться у кілька десятків мільйонів карбованців. Але символічним є те, що це перший в історії вітчизняного кінематографа приз від прокатників.

Кіноярмарок завершився. А проблеми, як водиться, залишилися. Хоч тепер стало видніше, як їх розв'язувати.

На прощальному вечорі, організованому господарями для учасників кіноярмарку, неодноразово звучала пісня «Дивлюсь я на небо». Мені це здалося символічним.

Лідія **ТИТАРЕНКО**.

Черкаси.

ВІВТОРОК
12 січня

І ПРОГРАМА УТ

7.00 «З 7 до 8».
8.00 Док. телефільм «Мир вам, бо терпіли».
9.05 Худ. фільм «Вбити «Шакала».
10.20 «Доброго вам здоров'я». Фітотерапевт Є. Товстуха.
10.50 Концерт духовної музики.
11.45 Мультфільм «Уся справа в капелюсі».
12.00 УТН.
12.10 Худ. телефільм «Бодетаун». 41 серія.
16.00 УТН.
16.40 Освітній канал для дітей. Українська література. Леся Українка. «Лісова пісня». Музика. Творчість Л. Ревуцького.
17.45 «Кукурік і Ко» представляють.
18.40 «Кобзар Остап Стахів».
19.00 УТН.
19.20 «Плеяда».
20.20 «Прелюдія».
20.45 На добраніч, діти!
21.00 УТН.
21.20 Спорткур'єр.
21.35 Україна і світ.
21.55 Худ. фільм «Скарби візантійського купця».
23.25 УТН.
23.45 «Ніч у колі «зірок». Музично-розважальна передача.

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

5.00 Новини.
5.20 Ранкова гімнастика.
5.30 «Ранок».
7.45 Фірма гарантує.
8.00 Новини.
8.20 «Кідді-Відді».
8.35 «Дрібниці життя». Худ. телесеріал. 15 серія.
9.05 Гол.
9.35 «Школа помічників». Мультфільм.
9.50 Нове покоління вибирає.
10.40 Прем'єра док. телефільму «Люлі».
11.00 Новини.
11.20 «Шерлок Холмс і доктор Ватсон». Худ. фільм. 1 серія.
12.25 «Я тебе ненавиджу». Худ. телефільм.
13.40 «Хто там?». Худ. телефільм.
14.00 Новини.
14.25 Діловий вісник.
14.40 «Блокнот».
14.45 Пісні Е. Колмановського.
15.15 «Мауглі». Мультфільм. 1 і 2 серії.
15.55 Прем'єра док. телефільму «Цей впертий фінн».
16.15 «440 герц».
17.00 Новини.
17.25 «Кубанські щоденники». Частина 1.
17.50 Мультфільм.
18.05 Худ. телефільм «Повернення в Едем». (Австралія).
18.55 «Тема».
19.40 На добраніч, діти!
20.00 Новини.
20.40 Фільми режисера В. Рубінчика «Дике полювання короля Стаха». 2 серія.
21.45 Презентація програми «Пісня-93». У перерві — 23.00 Новини.
23.45 Авторалі «Париж — Дакар».
0.15 «Максіма».

II ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

7.00 Вісті.
7.25 Час ділових людей.
7.55 «Сніг — доля моя». (Норільськ. Роки. Люди). 4 серія.
8.50 Антракт. Група «Мегаполіс».
9.05 Дозвілля.
9.20 Календар. «Святки».
9.40 Фольклор.
10.05 Музика великим планом. «Дмитро Ситковецький, або Американці в Росії».
11.00 «Іможен». Худ. фільм. 2 серія.
12.25 Мульти-пульти.
12.35 Торговий дім «ТІНКО».
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.25 «Мати Тереза». Док. фільм.
14.50 Антракт. Співає П. Титов.
15.00 Там-там-новини.
15.45 Телекросворд.
16.15 Панорама приватизації.
17.00 Золота гілка. «Чи таємниче ще життя?».
17.30 «Діло було в Івангороді».
18.00 Парламентський вісник.
18.05 Асамблея у Таврійському.
18.15 Київська панорама.
19.05 «Хіала» інформує.
19.25 Худ. телефільм «Санта-Барбара». 118 серія.
20.15 «Альбуцид».
20.55 Баскетбол. Кубок Європи. «Будівельник» (Київ) — «Слободна Далмація» (Хорватія).
22.20 Студія «Укртелефільм» представляє: «Підземна Україна».
22.55 Чемпіонат Європи з фігурного катання.
23.55 «Музичний екзамен».

СТУДІЯ «ТЕТ-А-ТЕТ»

13.50—17.45 Студія «ТЕТ-А-ТЕТ»: худ. фільм.
15.10 Мультфільми.
15.30 Худ. фільм «Зорро».
17.30 Відеомузика.
17.45 «Вогнище». Сімейний телеальманах.
18.15 «Гудок». Передача для автомобілістів.
18.30 Новини.
18.50 Студія «ТЕТ-А-ТЕТ»: мультфільм.
19.00 Худ. фільм «Тарзан».
21.10 Відеомузика.
21.30 Худ. фільм «Я усьому винен посильний».

СЕРЕДА
13 січня

І ПРОГРАМА УТ

7.00 «З 7 до 8».
8.00 «Свічадо».
8.45 Естрадна програма.
9.05 Худ. фільм «Скарби візантійського купця».
10.45 Серйозні жарти. Програма мультфільмів.
11.40 Шкільний екран. 10-й кл. Українська література. В. Стефаник. «Кам'яний хрест».
12.15 УТН.
12.25 Худ. телефільм «Бодетаун». 42 серія.
16.00 УТН.
16.10 Диво-колядa. Виступ Великого дитячого хору Держтелекомпанії України.
16.40 Мультфільм «Свято новорічної ялинки».
17.40 Фільм-балет «Роздуми».
18.00 «Надвечір'я».
19.00 УТН.
19.20 За і проти.
19.50 «Пісеньки білої зими».
20.15 Мультфільми «Жили собі думки», «Колосок».
20.40 На добраніч, діти!
21.00 УТН.
21.20 Спорткур'єр.
21.35 Худ. фільм «Затяті шахраї».
23.20 Концерт із творів Й. Штрауса у виконанні оркестру під керуванням Хобарта Ерла (США). У перерві — 0.00 УТН.

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

5.00 Новини.
5.20 Ранкова гімнастика.
5.30 «Ранок».
7.45 Фірма гарантує.
8.00 Новини.
8.20 «Подивись-послухай».
8.40 Концерт оркестру народної музики «Флуераш».
9.30 «440 герц».
10.15 «Брейн ринг».
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
11.20 «Шерлок Холмс і доктор Ватсон». Худ. фільм. 2 серія.
12.25 «Денний поїзд». Худ. телефільм.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 «Телемікст».
15.10 «Блокнот». Фірма «Вибір».
15.15 «Мауглі». Мультфільм. 3 і 4 серії.
15.55 Новорічна зустріч друзів.
16.45 Технодром.
17.00 Новини.
17.25 «Кубанські щоденники». Частина 2.
17.50 Прем'єра мультфільму «Кольчуги великого Давида».
18.00 Худ. телефільм «Повернення в Едем». (Австралія).
18.50 «Мініатюра».
19.00 Прем'єра рубрики. «Чорта з два...». ТБ-розслідування.
19.40 На добраніч, діти!
20.00 Новини.
20.40 Новорічний бал олімпійців.
21.55 «Старий Новий рік: зустріч друзів». В перерві — 23.00 Новини.

II ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

7.00 Вісті.
7.25 Час ділових людей.
8.00 Ранковий концерт.
8.15 Без ретуші.
9.10 «Альбуцид».
9.50 Золота гілка «Чи таємниче ще життя?».
10.20 «Діло було в Івангороді».
10.50 Антракт. Співає В. Корольов.
11.00 Худ. телефільм «Санта-Барбара». 118 серія.
11.50 «Космополіс».
12.35 Торговий дім «ТІНКО».
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.25 «Тричі про кохання». Худ. фільм.
15.00 Бізнес: нові імена.
15.15 Там-там-новини.
15.30 Студія «Рост». «Веселка на снігу». Частина 2.
16.00 «Далекий Схід».
16.45 Християнська програма.
17.15 «Новорічні перетворення старого календаря».
17.45 Прок (Бізнес і політика).
18.15 Київська панорама.
19.05 «Хіала» інформує.
19.25 Худ. телефільм «Санта-Барбара». 119 серія.
20.25 Віктор Астаф'єв: час миру.
20.45 Програма «ЕКС».
20.55 Студія «Укртелефільм» представляє: «Музика як слово». Випуск 1.
21.45 «Сім'я».
22.05 Спортивна карусель.
22.25 На сесії Верховної Ради Російської Федерації.
23.10 Чемпіонат Європи з фігурного катання.
0.10 Прем'єра телеекрана «Система Ніпель». Худ. фільм.

СТУДІЯ «ТЕТ-А-ТЕТ»

14.55—21.30 Студія «ТЕТ-А-ТЕТ»: худ. фільм «Карнавальна ніч».
16.20 Худ. фільм «Собака, котрий зупинив війну».
18.05 Відеомузика.
18.15 Співає Даліда.
19.15 Худ. фільм «Міцний горішок».
21.20 Відеомузика.
21.30 «Москва. Новий рік. Луїс Альберто».
22.30 «Ленфільм» показує: «Фонтан». Худ. фільм.

ЧЕТВЕР
14 січня

І ПРОГРАМА УТ

7.00 «З 7 до 8».
8.00 «Плеяда».
9.00 Худ. фільм «Затяті шахраї».
10.45 Музичне ревю. Додаток до програми «Клас-юніор-бізнес».
11.45 Мультфільм «У Муммі-Дол настає осінь».
12.00 УТН.
12.10 Худ. телефільм «Бодетаун». 43 серія.
16.00 УТН.
16.10 Для дітей «Вулик».
16.40 Док. фільм «Ксімекстур відкриває світ».
17.00 Освітній канал для школярів. Фізико-математична школа. Як розв'язувати контрольні задачі з математики. Світова література. Шолом-Алейхем. «Хлопчик Мотя».
17.55 Мультфільм «Як козаки інопланетян зустрічали».
18.15 Концерт М. Стефюк, Державного оркестру народних інструментів України.
19.00 УТН.
19.20 «Право». Телерадіоканал.
19.50 Перспектива.
20.10 Токіо-балет.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 УТН.
21.20 Спорткур'єр.
21.35 Концерт української хорової духовної музики.
22.35 Молодіжна студія «Гарт».
23.35 Яблуко спокуси.
0.05 УТН.

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

5.00 Новини.
5.20 Ранкова гімнастика.
5.30 «Ранок».
7.45 Фірма гарантує.
8.00 Новини.
8.20 ...До шістнадцяти і старшим.
9.10 «Злочин лорда Артура». Худ. телефільм.
10.40 Прем'єра док. телефільму «Брат названий».
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
11.20 «Пригоди Шерлока Холмса і доктора Ватсона». 1 серія.
12.35 «Час для роздумів». Худ. фільм.
13.40 Мультфільм.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Телемікст.
15.10 «Блокнот».
15.15 «Мауглі». Мультфільм. 5 серія.
15.35 В.-А. Моцарт Концерт для фортепіано з оркестром фа мажор.
16.00 «Цар народився». Мультфільм. (США).
16.30 «Входження у владу».
17.00 Новини.
17.20 ...До шістнадцяти і старшим.
18.00 Худ. телефільм «Повернення в Едем». (Австралія).
18.50 «Велика прогулянка».
19.40 На добраніч, діти!
20.00 Новини.
20.40 Лотто «Мільйон».
21.10 «Золотий Остап».
23.00 Новини.
23.25 Автоpaлі «Париж—Дакар».
23.55 «Чак Норріс — чемпіон кікбоксингу».

II ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

7.00 Вісті.
7.25 Час ділових людей.
7.55 Прок (Бізнес і політика).
8.50 Шарман-шоу. Частина 1.
9.30 Дозвілля.
9.45 Шарман-шоу. Частина 2.
11.00 Худ. телефільм «Санта-Барбара». 119 серія.
11.50 «Козирна дама».
12.35 Торговий дім «ТІНКО».
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.30 Ностальгічні посиденьки.
14.00 Автограф майстра. Режисер Андрій Гончаров.
15.20 Там-там-новини.
15.35 «Ансамбль народної музики».
16.05 «Ось це місце...». Частина 1.
16.50 М-трест.
17.05 Ази кар'єри.
17.20 «Її звуть Еврiка».
17.50 Парламентський вісник.
18.05 «Кроки».
18.45 Київська панорама.
19.05 Муз. фільм «Ти моя пісня».
19.25 Худ. телефільм «Санта-Барбара». 120 серія.
20.15 «Хроно». У світі авто- і мотоспорту.
20.50 Баскетбол. Кубок Європи. «Динамо» (Київ) — «Ружомберок» (Словаччина).
22.25 Спортивна карусель.
22.40 На сесії Верховної Ради Російської Федерації.
23.10 Чемпіонат Європи з фігурного катання.
23.55 «Новий ілюзіон».

СТУДІЯ «ТЕТ-А-ТЕТ»

12.55—16.25 Студія «ТЕТ-А-ТЕТ»: мультфільм «Фантазія».
14.50 Худ. фільм «Руда Соня».
16.15 Відеомузика.
16.25—16.55 Іспанська мова.
17.25 XX століття в кадрі і поза кадром. А. А. Ханжонков. Частина 2.
18.25 Новини.
18.45 Студія «ТЕТ-А-ТЕТ»: мультфільми.
19.00 Худ. фільм «Королі мамбо».
20.45 Відеомузика.
21.00 Худ. фільм «Міцний горішок-2».

П'ЯТНИЦЯ
15 січня

І ПРОГРАМА УТ

7.00 «З 7 до 8».
8.00 Молодіжна студія «Гарт».
9.05 «Зірочки». Виступ дитячої шоу-групи «Барвінок».
9.35 Кінофільм «Параджанов: я знімаю геніальний фільм!».
10.05 Мультфільм «Пастка для котів».
11.30 «Токіо-балет».
12.00 УТН.
12.10 Худ. телефільм «Бодетаун». 44 серія.
16.00 УТН.
16.55 Сад, город.
17.10 Молодіжний фестиваль популярної музики «Вітер зі сходу». Передача 1.
17.50 Дзвони Чорнобиля.
18.25 Хорові твори А. Веделя.
19.00 УТН.
19.20 Урядовий вісник.
19.50 Вечірній концерт.
20.15 Українська художня школа.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 УТН.
21.20 Спорткур'єр.
21.30 Худ. фільм «Небеса обітовані».
23.30 Арт-майдан.
1.00 УТН.

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

5.00 Новини.
5.20 Ранкова гімнастика.
5.30 «Ранок».
7.45 Фірма гарантує.
8.00 Новини.
8.20 Худ. фільм «Снігова казка».
9.45 Народні мелодії.
10.05 Клуб мандрівників (з сурдоперекладом).
11.00 Новини.
11.20 «Пригоди Шерлока Холмса і доктора Ватсона». 2 серія.
12.35 «Історія одного кохання». Худ. фільм.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 «Бридж».
14.50 Бізнес-клас.
15.05 «Блокнот».
15.10 Худ. фільм «Снігова казка».
16.35 Співає Л. Ніколаєва.
16.45 «Справа».
17.00 Новини.
17.25 «Кубанські щоденники». Частина 3.
17.45 Людина і закон.
18.15 «Австралійські хроніки». Передача 2.
18.45 «Поле чудес».
19.40 На добраніч, діти!
20.00 Новини.
20.40 У клубі детективів. Худ. фільм «Дурні вмирають по п'ятницях».
22.25 «Політбюро».
23.00 Новини.
23.20 «Музобоз».
0.00 Людина тижня.
0.15 «Хіт-конвейєр».

II ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

7.00 Вісті.
7.25 Час ділових людей.
7.55 Вітчизна моя. «Перетворення».
8.50 «Для вас, дівчата і хлопці». (Голландія).
9.00 Вінілові джунглі.
9.30 У світі тварин.
10.30 Джентльмен-шоу.
11.00 Худ. фільм «Санта-Барбара». 120 серія.
11.50 Пілігрим.
12.35 Торговий дім «ТІНКО».
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.25 Кабаре «Околесиця».
14.25 Мульти-пульти.
14.50 Телебіржа.
15.20 Там-там-новини.
15.35 Студія «Рост».
16.05 «Ось це місце...». Частина 2.
16.50 Пани-товариші.
17.05 Уолт Дісней по п'ятницях. «Зоряний мандрівник». Худ. фільм. 1 серія.
18.00 Парламентський вісник.
18.15 Єгор Гайдар у програмі «Кут Правди».
18.45 Київська панорама.
19.05 «Яхад».
19.25 «К-2» представляє: «SAS». Худ. фільм «Мелодія білої ночі».
21.55 Студія «Укртелефільм» представляє: «Оранта».
22.25 Спортивна карусель.
22.40 На сесії Верховної Ради Російської Федерації.
23.10 Чемпіонат Європи з фігурного катання.
0.10 Ляси.
0.40 «Звучання моєї планіди». Передача 1.

СТУДІЯ «ТЕТ-А-ТЕТ»

12.35—16.00 Студія «ТЕТ-А-ТЕТ»: мультфільм «Попелюшка».
13.55 Худ. фільм «Брати Блюз».
16.00 Телеконкурс юристів.
17.00—17.30 Англійська мова.
18.00 Гільдія. Традиції та досвід підприємництва.
18.30 Новини.
18.50 Дозвілля. Домашній клуб.
19.05 Крістіан Діор. Моди 1993 р.
19.25 Студія «ТЕТ-А-ТЕТ»: худ. фільм «Один вдома».
21.50 Відеомузика.
22.00 Худ. фільм «Нескінченна любов».

СУБОТА
16 січня

І ПРОГРАМА УТ

8.00 УТН.
8.10 Ритмічна гімнастика.
8.30 Танцюють діти.
9.30 Яблуко спокуси.
10.00 Вперше на екрані УТ. Худ. фільм-казка «Рок-н-рол для принцес». 1 серія.
11.10 «Доброго вам здоров'я». Метод дихання за Бутейком.
12.40 Телетехнотека.
13.00 А. Ніколаї. «Любов до гробу». Вистава Харківського українського драматичного театру ім. Т. Г. Шевченка.
15.00 УТН.
15.10 Прем'єра мультфільму «Д'Артаньян і три пси-мушкетери». 1 і 2 серії.
16.00 «Крізь полум'я душі». До 120-річчя з дня народження художника Г. Світлицького.
16.35 Студія «Всесміх». Презентація журналу «ВУС».
17.00 Екран пригодницького фільму. Худ. фільм «Коли відмовляють гальма».
18.15 Наше коло. Державні діти.
18.45 Хроніка МВС.
19.00 УТН.
19.20 Худ. телефільм «Бодетаун». 45 і 46 серії.
20.10 «Фантазія».
20.30 Наша мова.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 УТН.
21.25 Худ. телефільм «Звичайне чудо». 1 і 2 серії.
23.46 ТБ-шанс.
0.10 УТН.

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

6.15 Новини.
6.35 Ранкова гімнастика.
7.45 Ранок ділової людини.
7.30 Спорт-шанс.
8.00 «Марафон-15» — малюкам.
8.25 НЛО: неоголошений візит.
8.55 Мультфільм.
9.05 «Автограф по суботах».
9.35 Медицина для тебе.
10.15 Прем'єра док. телефільму «Неллі і президент».
10.45 «Увага: Х молодіжний». Фестиваль телепрограм і фільмів «Воронеж-92».
11.45 Кіноправда? Худ. фільм «Депутат Балтики».
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 «Центральний експрес».
14.55 Мультфільм «Дракулітовампірення». (Франція).
15.15 «Місто Єйськ». Док. фільм.
15.30 Ультра-сі.
16.30 «Червоний квадрат».
17.10 У світі тварин.
17.50 Прем'єра док. телефільму «Будинок з рицарями».
18.50 Прем'єра худ. телефільму «Вірність». (США).
19.40 На добраніч, діти!
20.00 Новини.
20.40 «Коламбія Пікчерс» представляє.
21.30 «Європа плюс».
22.30 Автоpaлі «Париж—Дакар».
23.00 Новини.
23.20 «Парадіз-коктейль».

II ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

7.00 Вісті.
7.35 «Свій погляд на світ».
7.55 Дозвілля.
8.10 Програма «03».
8.40 Різдвяний бал у Кремлі. Частина 1.
9.15 «Бурда моден» пропонує...
9.45 Фольклор. «Нагайбаки у Парижі».
10.15 «Як житимемо?».
11.00 «Міо, мій Міо». Худ. фільм.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.20 Пілігрим.
14.05 «Грудневі вечори у Музеї ім. О. С. Пушкіна на Волхонці».
15.00 Джентльмен-шоу.
15.30 «Золота шпора».
16.00 Футбол без кордонів.
16.55 «Можлива зустріч». На прем'єрі спектаклю МХАТу ім. Чехова.
17.55 «Я люблю РТВ».
18.10 Вустами дитини.
18.45 Київська панорама.
19.05 Візитка. Анатолій Бондаренко.
19.10 Мультфільм.
19.30 СІТ-3.
19.40 Природа Америки (США).
20.05 Хіт-рік.
20.40 «3×200».
20.55 Візитка.
21.00 Худ. фільм «Американський перевертень».
22.30 СІТ-3.
22.40 Віннер — до.
22.50 Концерт Принца. 1 частина.
23.20 Віннер — після.

СТУДІЯ «ТЕТ-А-ТЕТ»

12.30—16.00 Студія «ТЕТ-А-ТЕТ»: мультфільм «Мауглі».
13.40 Худ. фільм «Даки».
15.30 Відеомузика.
16.00 Співає Ф. Касімова.
17.00 «Якби Кубертен побачив...».
17.50 «Маленькі трагедії» Ю. Любімова.
18.50 Студія «ТЕТ-А-ТЕТ»: мультфільми.
19.10 «35 хвилин джазу».
19.35 Худ. фільм «Якщо настане завтрашній день». 1 серія.

Телебачення

НЕДІЛЯ
17 січня

I ПРОГРАМА УТ

9.30 Худ. фільм-казка «Рок-н-рол для принцес». 2 серія.
10.50 «Твоя зірка». Конкурс юних талантів.
13.30 «Планета інопланетян». Фільм 2.
14.00 Зичимо щастя.
15.00 УТН.
15.10 Село і люди.
15.55 Пісня «на біс». Музичний додаток до «Каналу «Д».
16.45 Мультфільм «Гномики сміються».
17.00 На варті.
17.45 Твори Ф. Шопена і Ф. Шуберта.
18.15 «Свічадо».
19.00 УТН.
19.20 Худ. телефільм «Бодетаун». 47 і 48 серії.
20.10 Естрадний калейдоскоп.
20.30 Мультфільм «Літаючий будинок». 4 серія.
21.00 «Кінопроба». Телегра.
22.00 «Будьте з нами!». Інформаційно-музична програма.

I КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

9.00 «Доки всі вдома». Розважальна програма.
9.30 «Ранкова зірка».
10.20 «Соло».
10.50 Прем'єра док. телефільму «Смертельний наказ». З циклу «Будь проклята війна».
11.20 Фільм для дітей «Пригоди Чорного Красунчика».
11.45 «Марафон-15».
12.35 Мультфільм «Піф і Геркулес».
12.45 Док. фільм «Підводна одіссея команди Кусто».
13.35 Телефільм «Ермітаж». Фільм 3.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.20 «Обранці народу». Президент І. Карімов.
15.00 Клуб мандрівників.
15.50 «Живе дерево ремесел».
15.55 Панорама.
16.35 «Телелоція».
16.50 Прем'єра мультфільмів «Каспер і його друзі». (Англія). «Справжні мисливці за привидами». (США).
17.45 Новини.
18.00 «Театр ТВ: жарти з меценатами».
19.00 Програма «ІКС».
19.30 Прем'єра худ. телефільму «Хеппі енд» (Франція).
20.45 Московський кінохіт-парад.
21.00 «Підсумки».
21.45 Спортивний уїк-енд.
22.00 «Вокзал мрії». Юрій Башмет.
23.00 Новини.

II ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

9.00 «Пригоди у Королівстві». Ляльковий мультфільм.
9.30 Невідомий Всесвіт.
10.00 Ати-бати...
10.30 Телекросворд «Муз-біржа».
11.00 Документальна панорама. «Останні до людини». «Я вас обрав...».
12.25 Мультфільм «Дораемон» (Японія). 18 серія.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.20 «Не вирубати...».
13.35 Кращі гравці НБА.
14.35 Телеконкурс юристів.
15.30 Познер і Донах'ю.
16.00 «Біла ворона».
16.45 Казковий світ Уолта Діснея.
17.35 Муз. фільм «Колір папороті».
18.30 Обличчям до столиці.
19.00 Візитка. Олена Косяченко.
19.05 Мультфільм.
19.30 СІТ-3.
19.40 Романтична хвиля.
20.10 Сиди і дивись.
20.20 Худ. фільм «Кузен, якого не кликали».
21.55 Візитка.
22.00 Концерт Принца. 2 частина.
22.30 СІТ-3.
22.40 Візитка.
22.45 Містер ІКС.

СТУДІЯ «ТЕТ-А-ТЕТ»

11.40—14.10 Студія «ТЕТ-А-ТЕТ»: Мультфільм «Ріккі-Тіккі-Таві».
12.10 Худ. фільм «Стій, або Моя мама буде стріляти».
13.40 Відеомузика.
14.10 Кікбоксинг. Міжнародний турнір.
15.00 Фехтування.
15.45 «Цирк на воді».
16.35 Авіакосмічний салон.
16.55 М. Задорнов. «В кожному жарті є доля жарту...».
18.00 Улюблена мелодрама. «Прихід Місяця». Худ. фільм.
19.30 Студія «ТЕТ-А-ТЕТ»: худ. фільм «Говард — новий тип героя».
21.10 Муз. програма «Решето: музика нових ідей».
22.10 Інформаційна програма «Рулетка».
22.20 Худ. фільм «Якщо настане завтрашній день». 2 серія.

АДРЕСА ЧЕМПІОНАТУ — КИЇВ

Хокей

Торік на Конгресі ІІХФ у Празі місцем проведення чемпіонату Європи у групі Б серед жінок-хокеїсток була визначена Франція. Але в кінці минулого року в пресі з'явилася інформація, ніби цей престижний і цікавий турнір пройде на Україні, а точніше —в Києві. Виходить, що Франція відмовилася від проведення чемпіонату. За роз'ясненням я звернувся до віце-президента Федерації хокею України, головного тренера жіночої національної збірної Михайла ВОРОБЙОВА.

— Не тільки Франція забрала своє слово назад, а й Великобританія. У вересні на Конгресі ІІХФ у Берліні через фінансові труднощі відмовилися французи. Справу доручили англійцям. Але і на островах не судилося зібратися хокеїсткам. Коли ж наша команда подолала відбірковий бар'єр у зустрічах з командою Латвії, з штаб-квартири ІІХФ до нас надійшов телекс з пропозицією прийняти цей турнір.

— І що ж!..

— Зібралася президія національної федерації. Її члени обдумали все і вирішили згодитися. Немає сумніву, що такі змагання в Україні піднімуть авторитет не тільки нашого жіночого хокею, а й цього виду спорту в цілому.

— До початку чемпіонату залишилося обмаль часу. Мабуть, уже й оргкомітет з його проведення працює!

— Справді, змагання, як кажуть, уже на носі: вони відбудуться 21—29 березня. А оргкомітет саме формується. Очолити його запропоновано Валерію Борзову.

— Франція, Великобританія — багаті країни, і не знайшли коштів для проведення цієї першості, а Україна...

— Зрозумів. Скажу, що силами однієї федерації такої акції не подужати. Необхідні спонсори. Головний, до речі, вже є. Це київська комерційна фірма «Іглен». Сподіваюся, що й серед керівників інших фірм знайдуться справжні шанувальники хокею. Не приховую, їхня допомога нам конче потрібна. Ну, а ділові люди й самі матимуть зиск. Матчі транслюватимуться на багато країн Європи. Про таку потужну рекламу можна тільки мріяти. Її ми й забезпечимо нашим благодійникам.

— Які збірні братимуть участь у чемпіонаті!

— Франції, Великобританії, Італії, Нідерландів, Чехії і Словаччини (спільна команда) та України. Всі ігри проходитимуть у Палаці спорту: по три щодня. Учасниць плануємо розмістити в готелі «Спорт»... Утім, добре усвідомлюємо, що все має бути на найвищому рівні. Така подія — дуже престижна і для нашої держави, і для її столиці.

— Скажіть, будь ласка, кілька слів про те, як готується до неї ваша команда.

— Вона має проблем по маківку. Нема ні ігрової практики, ні форми та екіпіровки. Це тому, що до сьогоднішнього дня не затверджено штатну команду з жіночого хокею. Міністерство у справах молоді і спорту навіть не розглянуло постанови про розвиток жіночого хокею в нашій країні. Хоча всі документи давно вже підготовлені. Через це й не можемо розпочати виконання наміченої програми. Зокрема, підготовки до київського чемпіонату Європи...

Шкода, що на такій мінорній ноті завершилася наша розмова. Та ось надійшла інформація такого змісту: завдяки фірмі «Іглен» хокеїстки України взяли участь у міжнародному турнірі в Санкт-Петербурзі. Окрім наших спортсменок боротьбу вели хокеїстки США, Росії, Німеччини та Латвії.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

Відрядження до команди

ХТО У ШЕПЕТІВЦІ НЕ ЛЮБИТЬ ФУТБОЛ?

Команда «Темп» із Шепетівки, що у Хмельницькій області, піднялася до висот вищої ліги українського футболу завдяки президенту футбольного клубу Джумберу Григоровичу Нішніанідзе. Адже ні у міської, ні у районної влади руки не доходили до футболу. Та й коштів не вистачало на утримання команди майстрів. Вони знайшлися у будівельного кооперативу «Темп», назву якого отримала і команда Шепетівки.

Дебют у вищій лізі для «Темпу» виявився невдалим. Але перше коло чемпіонату України серед команд першої ліги футболісти Шепетівки пройшли успішно і на проміжному фініші були третіми. Цей результат задовольняє президента клубу, але завдання перед «Темпом» стоїть одне — повернутися до вищої ліги. І повернутися не хлопчиком для биття, а досвідченим колективом

Саме таку мету поставило керівництво клубу перед головним тренером Сергієм Доценком, у якого досвідчені консультанти Віктор Носов та Юрій Войнов. І треба відзначити, що з приходом нового наставника у команді панує творча атмосфера. Допомогу С. Доценку надає і комплексна наукова група кафедри футболу Київського інституту фізичної культури. Недавно вона виїжджала до Шепетівки, щоб на місці подивитися, як будується навчальний процес, дати рекомендації тренеру, гравцям.

Як відзначив старший викладач кафедри футболу В. Догадайло, у команди є всі можливості, щоб у другому колі утриматися в трійці лідерів. Керівництво клубу задоволено грою досвідченого воротаря Фельде, польових гравців Брунджадзе, Романова, Кривченка,. Черняка. Прийшлись до двору відомі білоруські футболісти Гомонов і Кондратьєв. Отже, команда з райцентру готова дати бій за путівку до вищої ліги. До «Темпу» запрошено групу молодих гравців із деяких клубів України та Узбекистану. Називати їхні прізвища поки що рано.

А з весни у школі-інтернаті Шепетівки відкриється чотири спеціалізовані класи з футболу для дітей різного віку. Відбір буде за конкурсом. Клуб виплачуватиме підвищені стипендії найздібнішим хлопчикам. І незабаром «Темпу» не доведеться шукати поповнення в інших командах.

Варто відзначити, що футбол розбурхав провінційне життя у Шепетівці. Тут створюється клуб болільників, який матиме свій розрахунковий рахунок, емблему. До нього увійде 5—6 тисяч чоловік.

У перших числах січня футболісти «Темпу» пройшли диспансерне обстеження у Києві, а 7 січня приступили до тренувань

На жаль, одна проблема у «Темпу» і досі не вирішується — стадіон. Команда грає на міському, і клуб готовий викупити його, щоб потім зробити поле з підігрівом, навіси над трибунами, які планується розширити до 15 тисяч місць. Поруч побудувати готель, яким би могли користуватися не тільки суперники «Темпу», а й всі гості Шепетівки. Але міські власті знову проти. Хто від цього виграє? Мабуть, у програші всі. І численні болільники, і футбольна команда, і міська казна, яка могла б поповнитися грошима за продаж стадіону.

Ну добре: не любить міське керівництво футбол, то вже його особиста справа, але чому треба ставити штучні перепони ентузіастам цієї гри? Невже болільники і футболісти Шепетівки не заслуговують кращої долі?

— Заслуговують, — вважає Джумбер Григорович Нішніанідзе. — Взагалі перспектива українського футболу — у розвитку цієї гри в районних центрах. Подивіться на футбольну карту: Охтирка, Очаків, Стрий, Чортків, Алчевськ, Біла Церква, Сєверодонецьк, Мукачеве, Павлоград... Тут вже виховано для команд вищої ліги перспективних гравців, тут підвалини футболу. То чому з нього має випадати Шепетівка?

А й справді — чому?

Олександр ВОЛОДИМИРОВ.

Реклама

ГОЛОС УКРАЇНИ

ЗАСНОВНИК — ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

РЕДКОЛЕГІЯ: Анатолій ГОРЛОВ, перший заступник головного редактора; Олександр БІЛИК, заступник головного редактора; Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ, оглядач, завідуючий відділом культури; Борис СИДОРЕНКО, заступник головного редактора; Анатолій СОЛОНСЬКИЙ, редактор відділу кореспондентської мережі; Віталій СУДДЯ, відповідальний секретар.

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-89-61; 441-89-46; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.

⊙ Рукописів не повертаємо.

⊙ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

☆ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

☆ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Індекс 60955.

Загальний тираж 737442.

Комбінат друку видавництва «Преса України».

252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.

1 2 3 4 5 6 7 8 9

Зам. 0311004.